

dr Joanna Kotlicka

Uniwersytet Łódzki

Wydział Nauk Geograficznych

joanna.kotlicka1@gmail.com

5. NON OMNIS MORIAR ZMARLI GEOGRAFOWIE UNIwersYTETU ŁÓDZKIEGO W LATACH 1945–2023 I Miejsca Ich Pochówku

Wstęp

Łódzka geografia uniwersytecka ma blisko 80 lat, jest częścią Uniwersytetu Łódzkiego od pierwszych jego dni. Uniwersytet zaś jako instytucja przewidziana na wielowiekowe trwanie działa w zgodzie z ideą ciągłości kształtowanej przez pokolenia uczonych oraz pracowników wspomagających badania naukowe i dydaktykę, i wśród wielu swoich funkcji jest także depozytariuszem przechowywania pamięci o działalności i dokonaniach członków wspólnoty akademickiej. Spoglądając w przyszłość, jednocześnie z szacunkiem odnosimy się do dokonań tych, którzy przeszli już do historii Uczelni. Najwybitniejsi z nich patronują uniwersyteckim aulom, salom wykładowym, ich imieniem nazywane są miejskie ulice czy skwery, czujemy też potrzebę wmurowywania pamiątkowych tablic. Jednakże tych, którzy tworzyli i pomnażali dorobek, jest znacznie więcej niż miejsc godnych ich upamiętnienia. Jeśli po latach istnienia Uniwersytet postrzegany jest jako uczelnia o znacznym prestiżu, to na ten prestiż i rangę złożyły się czyny naszych Koleżanek i Kolegów, którzy od nas odeszli, a którym winni jesteśmy wdzięczną pamięć. Uniwersytet to cała społeczność zatrudnionych – pracowników naukowych, których dokonania sławią imię Uczelni, ale też wszystkich pracowników wspomagających główne zadania uczelni, pracowników laboratoriów, bibliotek, administracji, bez których trudno wyobrazić sobie funkcjonowanie uczelni. Wszyscy stanowimy społeczność akademicką.

Szczególną przestrzenią Pamięci jest cmentarz. W przestrzeni tej zawiązuje się swoista więź i buduje wspólnota żywych i umarłych. Modlitwa, chwila cichej refleksji, złożenie kwiatów, zapalenie znicza, nawet sprzątnięcie zwiędłych liści

spadłych na mogiłę są gestami, które poświadczają pamięć o zmarłym. Grób bardzo dokładnie określa to miejsce.

Cząstką Pamięci o członkach geograficznej wspólnoty akademickiej, którzy odeszli do wieczności, jest przedkładana publikacja. W opracowaniu szczególną uwagę skierowano na wskazanie miejsca wiecznego spoczynku, podając miejscowość, nazwę i adres cmentarza oraz adresu grobu.

Krótkie biogramy wymienianych osób przybliżają ich życie i czyny, wkład w naukę i w funkcjonowanie łódzkiej geografii uniwersyteckiej. Dla tych, których groby znajdują się na łódzkich cmentarzach, opracowanie ułożone zostało wg poszczególnych cmentarzy. Poza biogramami podana jest krótka informacja o układzie przestrzennym cmentarza i jego szkic ze wskazaniem kwatery, w której znajduje się dany grób. Jeżeli na cmentarzu spoczywa kilka wspomnianych osób, zastosowano układ alfabetyczny. W publikacji wymienione są te osoby, które były etatowymi pracownikami i zmarły jako pracownicy bądź jako emeryci uczelni. Włączono kilka osób, które związane były dłużej z Uniwersytetem Łódzkim.

Opracowanie zakończono we wrześniu 2023 roku.

ZESPÓŁ STARYCH CMENARZY PRZY ULICY OGRODOWEJ

Zespół starych cmentarzy to najstarsza z istniejących łódzka nekropolia, utworzona dla trzech chrześcijańskich wyznań: rzymskokatolickiego, ewangelicko-augsburskiego i prawosławnego. Założona została w latach 1855–1858 i powiększona w 1886 roku. Teren zespołu to zwarty, zbliżony do rombu obszar, otoczony wspólnym murem zewnętrznym, który obejmuje powierzchnię 22 ha. Wejścia na każdy z cmentarzy są oddzielne, przez bramy od ulicy Ogrodowej. Zarząd nad poszczególnymi częściami sprawują właściwe dla każdego wyznania parafie.

Cmentarz rzymskokatolicki pw. św. Józefa, ul. Ogrodowa 39

Cmentarz na planie odwróconej litery „L”. Od bramy wejściowej aleja główna w kierunku północnym, w niej krzyż wolnostojący i kaplica. Na zachód od alei głównej na wysokości wspomnianej kaplicy jest kaplica grobowa rodziny Heintlów, która pełni również funkcję kaplicy cmentarnej dla nabożeństw pogrzebowych. W układzie przestrzennym cmentarza wyraźnie wydziela się część starsza, w której kształty kwater są regularne, w formie lekko przechylonych prostokątów i o równej wielkości. Część nowsza ma prostokątne kwatery o zróżnicowanej wielkości. Oznaczenia kwater w części starej są od strony alei głównej. W północnej, nowszej części kwatery oznaczone są od strony wschodniej. Cmentarz jest odgródzony od sąsiednich i nie ma z nimi połączenia.

Ryc. 1. Cmentarz rzymskokatolicki pw. św. Józefa, ul. Ogrodowa 39

Źródło: oprac. J. Kotlicka

Zdzisław Batorowicz 1912–1993, doc. dr, geograf, dydaktyk

Wykształcenie pedagogiczne zdobył we Włocławku i w 1931 roku rozpoczął pracę nauczyciela szkoły powszechnej. W 1937 roku podjął studia w Oddziale Łódzkim Wolnej Wszechnicy Polskiej, ukończył je po wojnie na Uniwersytecie Łódzkim. Studiował równoległe etnografię i geografię, a magisterium z geografii otrzymał na podstawie pracy pt. *Osadnictwo rybackie na wybrzeżu Kaszubskim* (1951). Po studiach podjął pracę w Katedrze Geografii Ekonomicznej UŁ. Stopień doktora uzyskał na podstawie pracy pt. *Funkcja ekonomiczno-społeczna kaszubskiego rybolówstwa przybrzeżnego* napisanej pod kierunkiem prof. L. Straszewicza (1961). Głównym nurtem Jego działania i pasją badawczą była dydaktyka geografii, proces kształcenia geograficznego poprzez podręcznik i mapę, krajoznawstwo, zajęcia w terenie, rozwiązywanie problemów, geografię regionalną, zajęcia fakultatywne. Był autorem kilku podręczników akademickich z tego zakresu, jak również autorem kilku podręczników szkolnych. Był organizatorem i kierownikiem Pracowni Dydaktyki Geografii i Krajoznawstwa, która później przekształcona została w Zakład Dydaktyki Geografii. Był członkiem zespołu redakcyjnego czasopisma „Geografia w Szkole”, a później przez wiele lat redaktorem naczelnym

tego czasopisma. Wspólnicjował powołanie Olimpiady Geograficznej i został członkiem jej Komitetu Głównego. Wchodził również w skład innych gremiów zajmujących się geografią szkolną i podręcznikami. Podejmował się zadań organizacyjnych w strukturach uczelnianych, był m.in. prodziekanem Wydziału BNZ i zastępcą dyrektora Instytutu Geografii.

Więcej: *Docent Zdzisław Batorowicz* (2008), „Sylwetki Łódzkich Uczonych”, z. 88, Łódzkie Towarzystwo Naukowe, Łódź.

Kwatera 3, linia 4, grób 32, grób pojedynczy, poziomy, rodzinny.

Ireneusz Henryk Dubaniewicz 1938–1992, dr, geograf, klimatolog, urbanista

Studia geograficzne na Uniwersytecie Łódzkim zakończył pracą magisterską pt. *Klimat Ustki na tle klimatu Bałtyku* napisaną pod kierunkiem prof. S. Zycha (1961), który był również promotorem Jego rozprawy doktorskiej pt. *Zróżnicowanie klimatyczne województwa łódzkiego* (1971). Dr I.H. Dubaniewicz był również absolwentem Podyplomowego Studium Urbanistyki Politechniki Warszawskiej. Jego zainteresowania naukowe obejmowały zagadnienia bioklimatu, szczególnie bioklimatu miast i uzdrowisk, oraz zagadnienia bioklimatu w aspekcie planowania przestrzennego. Sprawował przez wiele lat obowiązki kierownika Zakładu Meteorologii, Klimatologii i Hydrologii, kierownika Pracowni Kształtowania i Ochrony Środowiska, kierownika Podyplomowego Studium Kształtowania Środowiska i sekretarza naukowego wydawnictwa *Folia Geographica*. Ponadto pełnił wiele funkcji organizacyjnych na uczelni i w organizacjach poza uczelnią, był członkiem towarzystw naukowych, m.in. PTG, TUP, i angażował się w nich w prace naukowe oraz organizacyjne. Aktywnie działał w podziemnej Solidarności w latach stanu wojennego. W uznaniu zaangażowania i zasług miasto Łódź nazwało Jego imieniem skwer miejski przy ulicy Paderewskiego.

Więcej: J. Burchard (1992), *Henryk Dubaniewicz 1938–1992*, „Acta Universitatis Lodzensis. Folia Geographica”, t. 16.

Kwatera 23A, linia 3/13, grób 9, grób tradycyjny, podwójny, rodziny Doroczyńskich; tablica Henryka Dubaniewicza, metalowa, przypięta na płycie poziomej.

Jan Dylik 1905–1973, profesor, geograf, geomorfolog

Urodził się i wychowywał w Łodzi, w rodzinie nauczycieli. W 1925 roku podjął studia geograficzne na Uniwersytecie Jagiellońskim, a następnie kontynuował na Uniwersytecie Poznańskim, studiując równolegle prehistorię. W 1930 roku uzyskał stopień doktora na podstawie pracy pt. *Osadnictwo epoki kamiennej w przelomowej dolinie Warty pod Poznaniem*. Odbył uzupełniające studia specjalistyczne na zagranicznych uczelniach. W 1934 roku podjął pracę

w Łódzkim Oddziale Wolnej Wszechnicy Polskiej, wykładał geografę i prowadził badania naukowe regionu łódzkiego. W czasie wojny uczestniczył w tajnym nauczaniu w Warszawie. Od stycznia 1945 roku współorganizował życie naukowe Łodzi. Współtworzył Uniwersytet Łódzki i zorganizował pierwszy Zakład Geograficzny, przekształcony później w Instytut Geograficzny, którego był długoletnim dyrektorem. Współorganizował Łódzkie Towarzystwo Naukowe, inicjował wydawnictwa naukowe, prowadził redakcje serii wydawniczych. Profesor J. Dylik był uczonym o szerokich interdyscyplinarnych zainteresowaniach. W pierwszym etapie działalności naukowej dominowały zagadnienia geografii historycznej, prehistorii i archeologii. Później głównym nurtem badawczym była geomorfologia peryglacjalna, szczególnie formy i procesy rzeźbotwórcze w warunkach peryglacjalnych, a głównym obszarem badawczym była Polska Środkowa. Osiągnięcia Profesora w tej dziedzinie i stworzenie zespołu kontynuującego te badania sprawiły, że uznawany jest za twórcę „łódzkiej szkoły geomorfologicznej”. Inicjował międzynarodowe badania porównawcze. Międzynarodowa działalność zapewniła Mu czołowe miejsce w geografii światowej. Przewodniczył przez wiele kadencji Komisji Geomorfologii Peryglacjalnej Międzynarodowej Unii Geograficznej. W uznaniu zasług miasto Łódź nadało imię Prof. Jana Dylika ulicy na osiedlu Teofilów.

Więcej: *Profesor Jan Dylik* (1995), „Sylwetki Łódzkich Uczonych”, z. 21, Łódzkie Towarzystwo Naukowe, Łódź.

Kwatera 13C, front na kwaterę 15A, grób 4, grób tradycyjny, pojedynczy, małżeństwa Dylików.

Anna Dylikowa 1912–2000, profesor, geograf, geomorfolog

Studia geograficzne odbywała na Uniwersytecie Poznańskim. Ukończyła je w 1935 roku i przeniosła wówczas się do Łodzi. Początkowo była nauczycielką w szkole. Od 1945 roku organizowała wraz z mężem J. Dylikiem kierunek geograficzny na powstającym Uniwersytecie Łódzkim. Swoje zainteresowania badawcze koncentrowała na zagadnieniach rozwoju rzeźby regionu łódzkiego na tle zmieniających się warunków klimatycznych w przeszłości geologicznej, problematyce wydm śródlądowych i późnovistuliańskiej aktywności eolicznej. Pracę doktorską pt. *Pierwsze wyniki prac nad metodą strukturalną w morfologii glacialnej* napisała pod kierunkiem prof. R. Galona (1951). Była autorką lub współautorką kilku podręczników geograficznych. W działalności organizacyjnej uczelni była m.in. prodziekanem Wydziału BNZ i dyrektorem Instytutu Geografii, a na forum ogólnopolskim pracowała m.in. w Komitecie Badań Czwartorzędu PAN i Komitecie Nauk Geograficznych PAN. Jej zamiłowania do prac wychowawczych i nauczania sprawiły, że uczestniczyła w wielu gremiach

działających na rzecz kształcenia geograficznego i w zespołach programowych. Była współinicjatorką powołania Olimpiady Geograficznej i przez ponad 20 lat Przewodniczącą Komitetu Głównego tej Olimpiady. Przez całe swe życie związana była ze Związkiem Harcerstwa Polskiego, łącznie z udziałem w Szarych Szeregach w czasie wojny.

Więcej: *Profesor Anna Dylikowa* (1992), „Sprawozdania z Czynności i Posiedzeń”, z. specjalny, Łódzkie Towarzystwo Naukowe, Łódź; *Anna Dylikowa: profesor, nauczyciel, wychowawca* (1999), red. J. Goździk, Stowarzyszenie Oświatowców Polskich, Toruń.

Kwatera 13C, front na kwaterę 15A, grób 4, grób tradycyjny, pojedynczy, małżeństwa Dylików.

Anna Kolaszińska-Wróbel 1951–2023, mgr geografii

Była łodzianką, tu zdobywała wykształcenie średnie i ukończyła geografię na Uniwersytecie Łódzkim w roku 1974 pracą magisterską pt. *Charakterystyka klimatu lokalnego północno-zachodniej części Masywu Śnieżnika ze szczególnym uwzględnieniem temperatury, ciśnienia i wiatru* napisaną pod kierunkiem dr A. Zawadzkiej. Po studiach przenieśli się do Torunia, gdzie pracowała m.in. na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika, w Szkole Podstawowej w Chełmży i w Domu Dziecka. W 1983 roku powróciła do Łodzi i podjęła pracę na Uniwersytecie Łódzkim, najpierw w Studium Języka Polskiego jako kierownik samodzielnej sekcji administracyjnej, a następnie jako samodzielny referent w Zakładzie Geomorfologii, w którym pracowała do przejścia na emeryturę. W Zakładzie, później w Katedrze Geomorfologii prowadziła wszelkie sprawy administracyjne i brała udział w pracach naukowo-technicznych.

Kwatera 15, linia 3, grób 23, grób tradycyjny, rodzinny.

Hanna Kozłowska 1945–2003, mgr geografii w zakresie geografii ekonomicznej

Geografię studiowała na Uniwersytecie Łódzkim. Promotorem pracy magisterskiej pt. *Sieć ośrodków lokalnych w powiecie brzezińskim* był prof. L. Straszewicz (1967). Praca oceniona była bardzo wysoko i w całości wydana została jako samodzielna publikacja autorska. Po studiach zatrudniona została w Katedrze Geografii Ekonomicznej jako asystent. W początkowych latach 70. przebywała na Kubie, a po powrocie do kraju wróciła również do pracy w Katedrze, gdzie prowadziła Instrumentarium Dydaktyczne, a po zmianach organizacyjnych była pracownikiem Laboratorium Technik Graficznych i Obliczeniowych. Przez wiele lat prowadziła sekretariat ogólnopolskich konferencji styczniowych. Pracowała też na rzecz całego kierunku geograficznego, układając wielokrotnie rozkład zajęć dydaktycznych. W 1989 roku przeszła do pracy

w Bibliotece Instytutu Geografii Ekonomicznej i Organizacji Przestrzeni, a po powołaniu Biblioteki Geograficznej kontynuowała w niej pracę. Z dużym oddaniem angażowała się w prace podziemnej Solidarności w latach stanu wojennego.

Kwatera 1, front na kwaterę 39, grób 14, grób tradycyjny, podwójny, rodzinny, D. Kozłowska, Starzyńscy; tablica Hanny Kozłowskiej granitowa, położona na płycie poziomej.

Tadeusz Kubiak 1933–1969, mgr geografii, geomorfolog

Studia geograficzne zakończył pracą magisterską pt. *Struktura i morfologia wydmy w Piaskowej Górze koło Aleksandrowa Łódzkiego*, którą napisał pod kierunkiem prof. J. Dylika (1957). Był stypendystą rządu francuskiego w Laboratorium Sedymentologicznym Uniwersytetu Paryskiego. Początkowo zatrudniony w laboratorium geomorfologicznym Katedry Geografii Fizycznej, następnie w Bibliotece Instytutu. Od 1968 roku był kierownikiem tej biblioteki.

Kwatera 30, linia 16, grób 38, grób pojedynczy, poziomy.

Jerzy Neuhorn 1943–2018, starszy technik

Rozpoczął studia fizyczne, ale życie zawodowe związał z Zakładem Meteorologii, Klimatologii i Hydrologii, w którym odpowiadał za instrumentarium badań laboratoryjnych i terenowych oraz prowadził prace pomocnicze w procesie dydaktycznym i badań naukowych.

Kwatera 40D, linia 7, grób 5, grób tradycyjny, pojedynczy, rodziny Cyrańskich; Jerzy Neuhorn – tabliczka metalowa.

Ewa Załoba z d. Wyrwas 1956–1990, mgr geografii w zakresie geografii fizycznej

Pracę magisterską pt. *Budowa geologiczna i rzeźba obszaru na południe od Pabianic* napisała pod kierunkiem prof. H. Klatkowej (1980). Po przystąpieniu do egzaminów przed Państwową Komisją Egzaminacyjną uzyskała świadectwo w zakresie języka angielskiego. Zatrudniona została w Zakładzie Badań Czwar-torzędu, gdzie podjęła się obsługi potrzeb naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych w zakresie języka angielskiego.

Kwatera 14A, front na kwaterę 14B, grób 23, grób tradycyjny, pojedynczy, rodzinny – Mataśka, Załoba.

Cmentarz prawosławny, ul. Ogrodowa 43

Cmentarz nie ma podziału na kwatery. Na osi bramy jest aleja w kierunku północnym, po obu jej stronach rzędy grobów. Od cmentarza rzymskokatolickiego dzieli go mur ceglany lub częściowo betonowy, od strony cmentarza ewangelicko-augsburskiego na ogół nie ma ogrodzenia, choć gdzieś tam pozostały fragmenty dawnego metalowego, kutego płotu.

Julia Olchowik-Kolasińska 1922–1977, doc. dr hab., geograf, geomorfolog

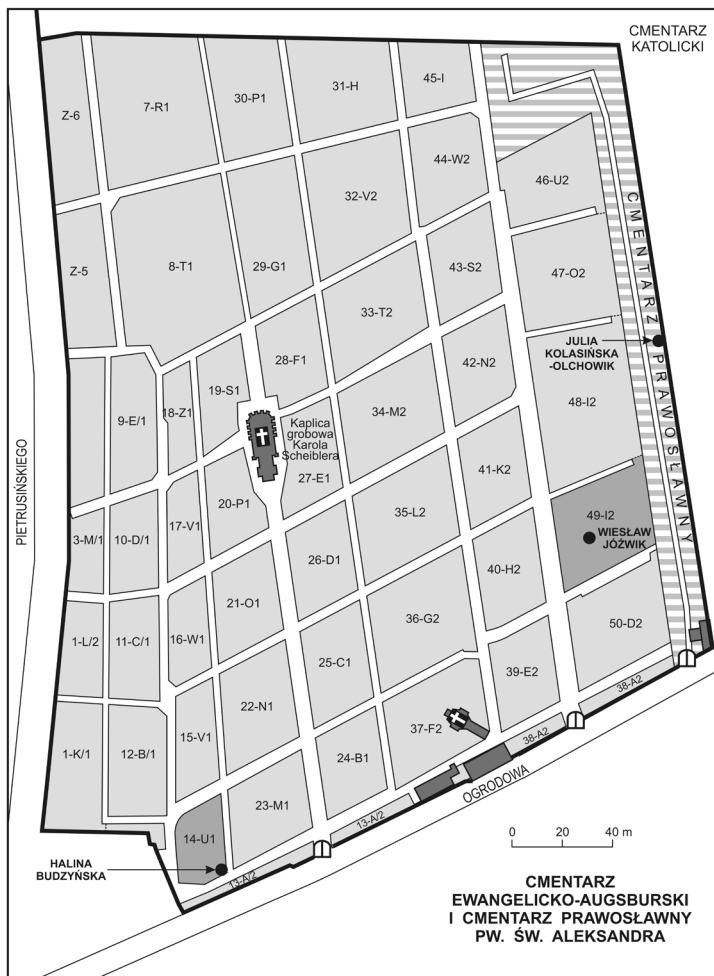
Pochodziła z Wołynia, urodziła się w Łucku. Maturę w 1939 roku uzyskała w Dubnie, a w Równem podjęła kształcenie w Instytucie Nauczycielskim. Podczas okupacji niemieckiej początkowo pracowała jako pomoc biurowa, w 1944 roku została osadzona przez Niemców najpierw w obozie na Wołyniu, a następnie wywieziona na roboty do Koszalina. Po przejściu terenów Pomorza przez wojska sowieckie została przydzielona do pracy jako tłumacz w jednostce wojskowej w Bobolicach. W 1945 roku powróciła w rodzinne strony do Dubna, ale nie zastała tam rodziny. Pod koniec 1945 roku była przesiedlona. Trafiła do Warszawy, gdzie kontynuowała, bezskutecznie, poszukiwanie najbliższych. Podjęła jednocześnie pracę w Państwowym Instytucie Hydrologiczno-Meteorologicznym w Warszawie, a w 1946 roku skierowana została do pracy w PIHM w Łodzi. W tym samym roku rozpoczęła studia geograficzne na Uniwersytecie Łódzkim, które ukończyła pracą magisterską pt. *Struktury kongeliflukcyjne* napisaną pod kierunkiem prof. J. Dylika (1951). Jej dalsze dociekania naukowe pozostawały również w nurcie geomorfologii peryglacialnej. Wielokrotnie uczestniczyła w badaniach obszarów objętych wieczną zmarzliną, współpracując naukowo z geografami rosyjskimi specjalizującymi się w tych samych zagadnieniach – prowadziła je na Półwyspie Kolskim i na Zabajkalu, uczestniczyła w badaniach w Jakucji i na Kaukazie. Pracę doktorską pt. *Genetyczne typy struktur w strefie czynnej zmarzliny* pisała pod kierunkiem prof. J. Dylika (1961). Stopień doktora habilitowanego uzyskała, przedstawiając rozprawę pt. *Morfogenetyczne objawy mroźnego klimatu na Półwyspie Kolskim* (1972). Interesowała się również polskimi badaczami Syberii.

Więcej: A. Dylikowa (1977), *Julia Olchowik Kolasińska (1922–1977)*, „Czasopismo Geograficzne”, t. 48, z. 4, s. 477–479.

Grób nr 317, tradycyjny, podwójny, małżeństwa Kolasińskich.

Cmentarz ewangelicko-augsburski, ul. Ogrodowa 43

Cmentarz ma dwie bramy wejściowe i poprowadzone od nich dwie aleje główne, równoległe względem siebie. Układ jest kwaterowy. W obszarze między dwoma alejami głównymi kwatery są zbliżone do prostokątnych, choć różnej wielkości. Kwatery północne i zachodnie mają różny kształt i wielkość. Cmentarz nie ma oznaczeń kwater¹.

Ryc. 2. Cmentarz ewangelicko-augsburski i Cmentarz prawosławny
pw. św. Aleksandra, ul. Ogrodowa 43

Źródło: oprac. J. Kotlicka

¹ <https://lodzogradowa.grobonet.com> (dostęp: 15.09.2023).

Halina Budzyńska 1927–1996, dr geografii, mineralog

Studiowała chemię na Uniwersytecie Łódzkim. Magistrem chemii została, przedstawiając pracę pt. *Azotan czteroamoniako-węglano-kobaltowy półwodniony. Trójamoniako-trójazotyn kobaltu* (1951). Pracę zawodową na UŁ rozpoczęła w 1949 roku w Katedrze Mineralogii i Krystalografii, później pracowała w Katedrze Geologii, w której zorganizowała pracownię mineralogiczno-petrograficzną. Prowadziła badania w dziedzinie krystalografii, mineralogii i geologii surowców mineralnych i z tego zakresu miała publikacje. Doktorat uzyskała na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi na podstawie pracy pt. *Mineralogia złoża arsenowego w Złotym Stoku*, której promotorem był prof. J. Wojciechowski (1964). Podejmowała się wielu obowiązków organizacyjnych w procesie dydaktycznym.

Kwaterna 14–U, grób poziomy, pojedynczy, rodzinny, grób wewnątrz rodzinnego pola grobowego, ogrodzonego balustradą.

Wiesław Józwik 1951–1977, mgr geografii w zakresie geografii fizycznej

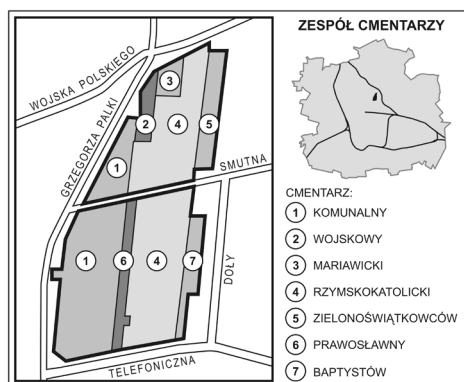
Pracę magisterską pt. *Wpływ procesów eolicznych na kształtowanie rzeźby okolic Poraja i Choronia* napisał pod kierunkiem dr J. Goździka (1974) w Zakładzie Geomorfologii i Paleogeografii Czwartorzędu, w którym podjął pracę, będąc studentem ostatniego roku. Następnie był asystentem w Zakładzie Geografii Regionalnej. Zginął w wypadku podczas ćwiczeń terenowych w ZSRR.

Kwaterna 49 I 2, grób 376, grób tradycyjny, pojedynczy, rodzinny.

ZESPÓŁ CMENTARZY NA DOŁACH

Zespół cmentarzy na Dołach to 7 nekropolii położonych między ulicami Telefoniczną, Wojska Polskiego i aleją Grzegorza Palki oraz przecinającą zespół ulicą Smutną. Łączna powierzchnia całego zespołu obejmuje ponad 47 ha. Część południowa między ulicą Telefoniczną i Smutną jest częścią starszą, założoną ok. 1890 roku, a część północna, między ulicą Smutną i Wojska Polskiego, wytyczona była w pierwszych latach XX wieku. Największe są cmentarze katolicki i komunalny, rozmieszczone po obu stronach ulicy Smutnej. Cztery cmentarze w południowej części połączone są przejściem przez furtki w ogrodzeniach W części północnej połączenie przez furtkę ma cmentarz katolicki z wojskowym i zielonoświątkowym.

Cmentarz prawosławny ma bardzo wydłużony kształt, z wejściem głównym od ulicy Telefonicznej. I tu zwraca uwagę dwupoziomowa cerkiew cmentarna pw. Zaśnięcia Bogurodzicy wybudowana w 1905 roku. Na cmentarz jest również wejście od ulicy Smutnej. Cmentarz mariawicki jest najmniejszy, ma kształt zbliżony do kwadratu, a wejście główne od ulicy Wojska Polskiego. Założony został na początku XX wieku wraz z erygowaniem łódzkiej parafii maria-wickiej. Cmentarz Kościoła Zielonoświątkowego jest najmłodszą nekropolią – założony został w 2003 roku. Wejście ma od ulicy Smutnej.

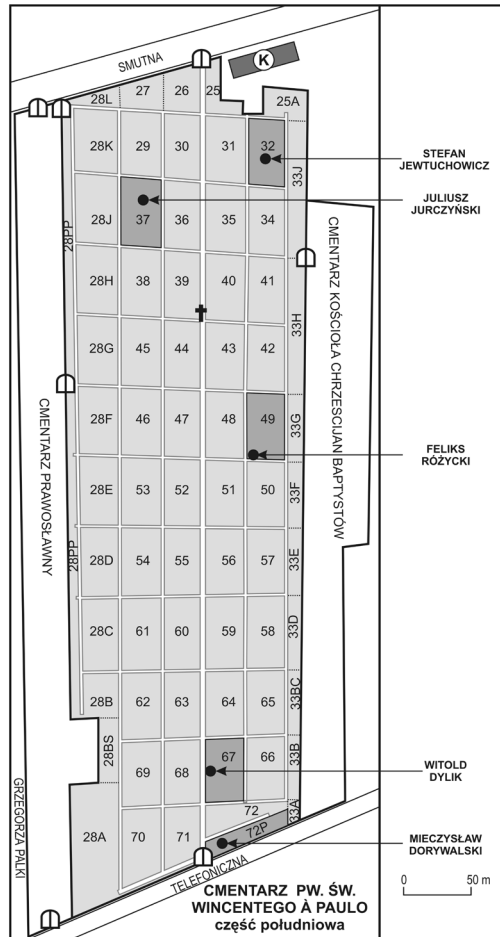
Ryc. 3. Zespół cmentarzy na Dołach

Źródło: oprac. J. Kotlicka

Cmentarz rzymskokatolicki pw. św. Wincentego à Paulo

Część południowa cmentarza rzymskokatolickiego

Rozplanowany w kształcie wydłużonego prostokąta ma dwie bramy wejściowe od ulicy Smutnej i Telefonicznej, które są usytuowane w osi alei głównej, a w niej również krzyż wolnostojący. Układ kwater jest regularny, mają prostokątny bądź kwadratowy kształt. Alejki drugorzędne przecinają się pod kątem prostym. Oznaczenie kwater jest wzdłuż alei głównej.

Ryc. 4. Cmentarz rzymskokatolicki pw. św. Wincentego à Paulo. Część południowa, ul. Smutna 7
Źródło: oprac. J. Kotlicka

Mieczysław Dorywalski 1905–1975, profesor, specjalność geografia fizyczna

Studiował geografię na Uniwersytecie Poznańskim i na tej uczelni oraz w szkołach poznańskich angażował się w pracę zawodową w okresie międzywojennym. Uczestniczył w kampanii wrześniowej jako oficer armii „Poznań”, trafił do niewoli i do końca wojny był w obozie jenieckim dla oficerów. Po wojnie przybył do Łodzi i włączył się w organizujące się szkolnictwo akademickie. W Państwowej Wyższej Szkole Pedagogicznej był dziekanem Wydziału Biologii i Geografii i kierownikiem Katedry Geografii Fizycznej. Jednocześnie prowadził zajęcia dydaktyczne na Uniwersytecie Łódzkim. Pod kierunkiem prof. J. Dylíka napisał pracę doktorską pt. *Sytuacja komunikacyjna*

i rozwój sieci drożnej Łódzkiego Okręgu Przemysłowego (1948). Po włączeniu PWSP do Uniwersytetu kierował Katedrą Geografii Regionalnej, a później Katedrą Geografii Fizycznej Regionalnej. Pełnił wiele funkcji w życiu organizacyjnym uczelni, był m.in. prodziekanem i dziekanem Wydziału BNZ UŁ. W swej pracy naukowej zajmował się zagadnieniami geomorfologii, kartografii i geografii regionalnej. W geografii regionalnej szczególnie interesował się Afryką oraz kontynentami Ameryki, był autorem kilku rozdziałów w *Geografii powszechnej* (1967), opracował wiele haseł do *Wielkiej encyklopedii powszechnej* (1962–1963).

Więcej: A. Dylkowa (1976), *Mieczysław Dorywalski (25.XI.1905–7.III.1975)*, „Czasopismo Geograficzne”, t. 47, z. 1, s. 99–102.

Część południowa, wejście od ul. Telefonicznej, kwatera 72, parkan, grób 34, grób tradycyjny, pojedynczy, rodzinny.

Witold Wojciech Dylk 1939–2017, mgr geografii, geomorfolog

Pracę magisterską pt. *Analiza sieci dolin na północ od krawędzi Wyżyny Łódzkiej* napisał pod kierunkiem prof. J. Dylki (1964). Zatrudniony w Zakładzie Geomorfologii i Paleogeografii Czwartorzędu koordynował pracami zakładowego laboratorium geomorfologicznego.

Część południowa, wejście od ul. Telefonicznej, kwatera 67, front główny, grób 18, grób tradycyjny, pojedynczy, rodzinny – Dylkowie, Apanańscy.

Stefan Jewtuchowicz 1911–1972, doc. dr hab., geograf, geomorfolog

Pochodził z Kresów Wschodnich Rzeczypospolitej, urodził się w Załużu i tam się wychowywał (województwo nowogródzkie). Maturę i zawód nauczyciela zdobył w Nieświeżu (woj. poleskie) i tam był nauczycielem. W 1946 roku został zmuszony do opuszczenia rodzinnych stron, osiedlił się w Łęczycy i kontynuował pracę nauczyciela. W 1948 roku rozpoczął studia na kierunku geograficznym UŁ, podczas których zainteresowały go formy rzeźby młodoglacjalnej. Obronił pracę magisterską pt. *Struktura sandru* (1952), a przedmiotem Jego przewodu doktorskiego była praca pt. *Struktura drumlinów w okolicach Zbójna* napisana pod kierunkiem prof. J. Dylki (1960). Dalsze zainteresowania badawcze koncentrował wokół zagadnień geomorfologii glacialnej, dynamiki współczesnych procesów glacialnych. Praca pt. *Geneza pradoliny warszawsko-berlińskiej między Nerem i Moszczenicą* była podstawą uzyskania stopnia doktora habilitowanego (1967). Przez kilkanaście lat zatrudniony był w Pracowni Geomorfologii Ogólnej Instytutu Geografii PAN w Łodzi, a od 1969 roku na Uniwersytecie Łódzkim. Badania naukowe oraz obserwacje glaciologiczne i geomorfologiczne prowadził na Spitsbergenie w 1959 roku, w Szwecji

w masywie Kebnekajse w 1962 roku, na lodowcu Skeidararjókull na Islandii w 1968 roku. Kolejne badania na Islandii w 1972 roku przerwała Jego tragiczna śmierć w wypadku samochodowym.

Więcej: Z. Klajnert (1973), *Stefan Jewtuchowicz 1911–1972*, „Przegląd Geograficzny”, t. 45, z. 2, s. 433–436.

Część południowa, wejście od ul. Smutnej, kwatera 32, linia 5, grób 1, grób tradycyjny, podwójny, rodzinny.

Juliusz Jurczyński 1889–1972, profesor, geograf

Studiował geografię na Uniwersytecie Jagiellońskim i po studiach pracował jako nauczyciel. W czasie I wojny światowej był powołany do armii austriackiej, brał udział m.in. w bitwie pod Verdun. Po I wojnie światowej zamieszkał w Łodzi i pracował jako nauczyciel w szkołach średnich oraz w istniejących okresowo szkołach akademickich: w Instytucie Nauczycielskim, w Wyższej Szkole Nauk Ekonomicznych i Społecznych oraz w Wolnej Wszechnicy Polskiej. W 1922 roku był inicjatorem powołania Zrzeszenia Nauczycieli Geografii. Organem tego Zrzeszenia stało się założone w Łodzi i redagowane przez niego „Czasopismo Geograficzne”. Lata II wojny światowej przeżył w niewoli niemieckiej, w obozie jenieckim dla oficerów (oflag Woldenberg). Tuż po uwolnieniu wrócił do Łodzi i włączył się w organizację Uniwersytetu i Zakładu Geografii UŁ. Przez cały okres pracy zawodowej angażował się w opracowania podręczników geograficznych, skryptów, zeszytów do ćwiczeń.

Więcej: J. Dylik (1973), *Juliusz Jurczyński 1889–1972*, „Czasopismo Geograficzne”, t. 44, z. 3–4, s. 447–450.

Część południowa, wejście od ul. Smutnej, kwatera 37, linia 11, grób 4, grób pojedynczy, rodzinny, płyta pionowa z krzyżem, napisy na płycie poziomej.

Feliks Różycki 1887–1981, dr geologii

Studia geologiczne na Uniwersytecie Warszawskim rozpoczął w roku 1917 jako jeden z pierwszych słuchaczy tego kierunku. W roku 1924 opublikował rozprawę doktorską na temat stratygrafii wapienia muszlowego w Zagłębiu Dąbrowskim. Obok badań utworów triasu interesował się budową brzegu Wisły w okolicach Warszawy. Przez cały okres międzywojenny pracował jako nauczyciel, jednocześnie był konsultantem Rządu RP w zakresie programów i podręczników szkolnych. Brał udział w obronie Warszawy, był aresztowany przez okupanta. Powojenny okres życia związał z Łodzią i powstającymi uczelniami. Pracował zarówno w PWSP i na Uniwersytecie Łódzkim, gdzie był kierownikiem Zakładu Geologii II. Swe zainteresowania badawcze skierował na region łódzki, dla którego zgromadził obszerne materiały geologiczne i stworzył

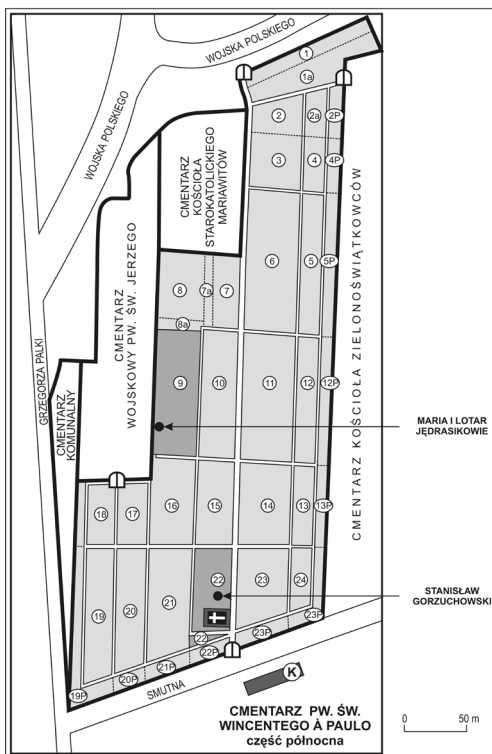
archiwum wierceń. Opracował arkusze „Łódź” i „Łódź Zachód” przeglądowej i szczegółowej mapy geologicznej. Prowadził badania trzeciorzędu w Łodzi i okolicach, interesowały go lessy kopalne na Wyżynie Łódzkiej.

Więcej: E. Rühle (1984), *Feliks Różycki 1887–1981*, „Rocznik Polskiego Towarzystwa Geologicznego”, t. 54, z. 3–4, s. 471–473.

Część południowa, kwatera 49, linia 9 grób 6, grób pojedynczy, rodzinny.

Część północna cmentarza rzymskokatolickiego

Część północna rozplanowana jest na wieloboku. Aleja główna w osi bramy od strony ulicy Smutnej jest przedłużeniem alei z części południowej. Wszystkie kwatery mają kształt prostokąta, ale są różnej wielkości. Oznaczenia kwater są tylko w alei głównej. W tej części znajduje się kaplica cmentarna dla całego cmentarza. Między cmentarzem katolickim i wojskowym są dwie furtki umożliwiające przejście i jedna furtka łącząca omawianą część z cmentarzem zielonoświątkowców. Jest również wejście przez furtkę przy ulicy Wojska Polskiego.

Ryc. 5. Cmentarz rzymskokatolicki pw. św. Wincentego à Paulo. Część północna, ul. Smutna 6

Źródło: oprac. J. Kotlicka

Stanisław Gorzuchowski 1899–1948, profesor, geograf, antropogeograf

Pochodził z Wilna. Był komendantem litewskiego podokręgu POW, walczył i został ranny w wojnie polsko-bolszewickiej. Po I wojnie światowej podjął studia w Szkole Głównej Handlowej, a następnie na Uniwersytecie Stefana Batorego, gdzie uzyskał magisterium z geografii (1927). Kontynuował studia z zakresu geografii kolonialnej w Paryżu i Algierze. Stopnie naukowe doktora (1933) i doktora habilitowanego (1937) uzyskał na Uniwersytecie Warszawskim. Pracę rozpoczął w roku 1926 w Katedrze Geografii SGH i Szkole Nauk Politycznych, później pracował na Uniwersytecie Warszawskim. Wykładał geografię gospodarczą i antropogeografię. Podczas II wojny światowej współorganizował tajne nauczanie, m.in. kierował Wyższą Szkołą Nauk Kolonialnych, działał w Związku Strzeleckim, gdzie m.in. prowadził na różnych kursach wykłady z geografii. Od 1 października 1945 roku rozpoczął pracę na nowo utworzonym Uniwersytecie Łódzkim oraz w filii SGH w Łodzi. W 1946 roku został powołany w skład polsko-sowieckiej Mieszanej Komisji Delimitacyjnej, która zajmowała się wyznaczeniem w terenie granicy wschodniej, zajmował się odcinkiem północnym. W 1945 roku wstąpił do organizacji Wolność i Niezawisłość, w której prowadził aktywną działalność podziemną. W listopadzie 1946 roku został aresztowany, oskarżony o szpiegostwo i przynależność do WiN. W styczniu 1947 roku został skazany wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego w Łodzi na 5 lat więzienia, został osadzony w więzieniu we Wronkach, gdzie zmarł 22 marca 1948 roku. W 1958 roku ciało ekshumowano i pochowano w grobie rodzinnym na cmentarzu katolickim na Dołach. W 1993 roku Sąd Wojewódzki w Łodzi stwierdził nieważność wyroku.

Więcej: S. Liszewski (1998), *Profesor Stanisław Gorzuchowski 6 VI 1899–22 III 1948*, „Przegląd Geograficzny”, t. 70, z. 1–2, s. 111–117; J. Żelazko, *Naukowiec w służbie konspiracji*, <https://przystanekhistoria.pl> (dostęp: 15.09.2023).

Część północna, kwatera 22, rząd 8, grób 5, grób podwójny, rodzinny.

Lotar Jędrasik 1927–2023, mgr geografii, fotografik

Był łodzianinem. Na Jego młodość odcisnęły piętno lata wojny. Spędził ją w okupowanym mieście rodzinnym, ale już jako czternastolatek zmuszony był podjąć pracę. Do końca wojny pracował w zakładach fotograficznych prowadzonych przez niemieckich właścicieli. Zapewne ta praca zainspirowała go do pozostania przy fotografii i po wojnie zgłębiał jej tajniki. Ukończył Gimnazjum Fotograficzne w Łodzi, a świadectwo dojrzałości otrzymał w Liceum Fotograficznym w Gdyni w 1951 roku. Równoległe pracował w różnych instytucjach jako fotografik, instruktor fotografii, m.in. w Łódzkim Wydawnictwie Prasowym, w „Dzienniku Łódzkim”, w Młodzieżowym Domu Kultury. W latach

1948–1949 pracował na Uniwersytecie Łódzkim jako laborant fotografik. Ponownie podjął pracę na UŁ w 1955 roku i pozostał pracownikiem uczelni do przejścia na emeryturę. W 1960 roku ukończył studia geograficzne pracą magisterską pt. *Opis geograficzny miasta Konstantynowa (monografia)*. Zatrudniony był w Zakładzie Geomorfologii i Paleogeografii Czwartorzędu i zajmował się dokumentacją fotograficzną, m.in. dokumentował terenowe prace badawcze. Jego fotografie zamieszczane były w publikacjach łódzkich geomorfologów. Prowadził też zajęcia z fotografii ze studentami geografii.

Część północna, kwatera 9, rząd 8, grób 27, grób podwójny, rodzinny.

Maria Jędrasik z d. Tomczyńska 1934–2016, starszy technik

Była córką kapitana Wojska Polskiego, który w końcu lat 30. XX wieku został przeniesiony do jednostki stacjonującej w Tarnopolu. Po zajęciu Tarnopola przez Sowietów został aresztowany, a następnie zamordowany w Katyniu. Mama i trójka małych dzieci zostali wywiezieni do Północnego Kazachstanu, gdzie w ekstremalnych warunkach przeżyli kilka lat. Rodzina z Kazachstanu została zwolniona w 1946 roku z nakazem osiedlenia się w miejscowości przy zachodniej granicy Polski. Udało im się jednak dotrzeć do rodziny w Krakowie, a stamtąd przenieśli się do Łodzi. Maria Jędrasik pracowała w pracowni fotograficznej Instytutu Geograficznego, później w Zakładzie Geomorfologii i Paleogeografii Czwartorzędu, opracowując dokumentację fotograficzną terenowych badań geomorfologicznych.

Część północna, kwatera 9, rząd 8, grób 27, grób podwójny, rodzinny.

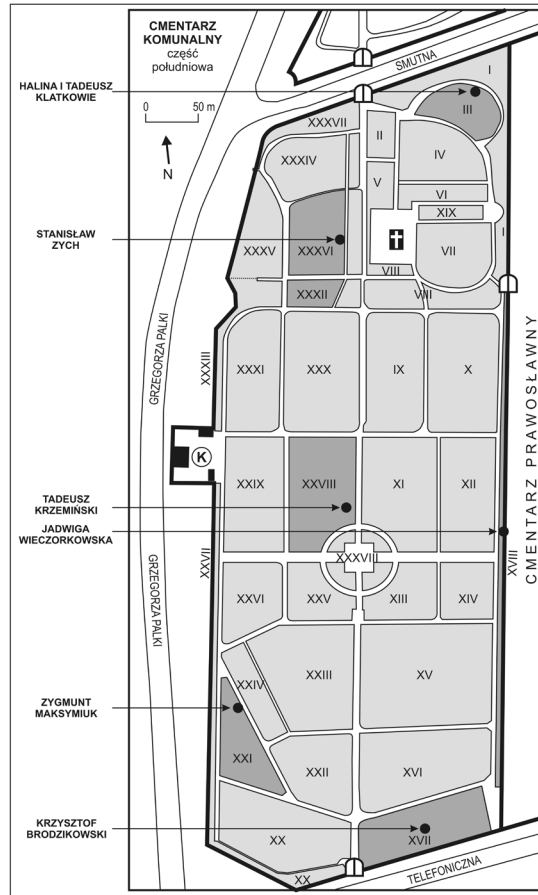
Cmentarz komunalny „Doły”

Założony w 1947 roku w miejscu cmentarza ewangelicko-augsburskiego. Cmentarz ma charakter parkowy².

Część południowa cmentarza komunalnego

Wytyczona na planie wydłużonego wieloboku. Osią cmentarza jest aleja główna biegnąca przez długość cmentarza, dzieląc go symetrycznie. W osi cmentarza są dwie bramy wejściowe – od strony ulic Smutnej i Telefonicznej. W założeniu alei głównej, niemal w połowie jej długości, znajduje się okrągła kwatera. Pozostałe kwatery mają kształt prostokątów lub wieloboków o zróżnicowanej wielkości. Przy alei głównej od strony ulicy Smutnej usytuowana jest kaplica cmentarna.

² <http://cmentarzekomunalne.lodz.systkom.pl> (dostęp: 15.09.2023).

Ryc. 6. Cmentarz komunalny „Doły”. Część południowa, ul. Smutna 1
Źródło: oprac. J. Kotlicka

Krzysztof Brodzikowski 1950–1994, profesor, geograf, geolog

Studia geograficzne odbył na Uniwersytecie Wrocławskim (1974) i po ich ukończeniu podjął pracę na macierzystej uczelni. Interesowała go sedymentologia w czwartorzędzie i z tego zakresu przedstawił pracę pt. *Deformacje osadów nieskonsolidowanych na obszarach niżowych zlodowaceń plejstoceńskich*, uzyskując stopień doktora (1979). Prowadził również badania utworów czwartorzędowych w kopalni odkrywkowej w Bełchatowie. Na Uniwersytecie Wrocławskim uzyskał (1988) stopień doktora habilitowanego na podstawie rozprawy o glacitektonizmie Europy Środkowej. W tym samym roku przeniósł się do Łodzi, został kierownikiem Zakładu Geologii UŁ i kontynuował badania sedymentologii utworów glacjogenicznych.

Więcej: K. Koźuchowski (2005), *Profesorowie*. Pro Memoria, [w:] *Sześćdziesiąt lat geografii w Uniwersytecie Łódzkim*, t. 1, Wydział Nauk Geograficznych UŁ, Łódź, s. 51–52.

Część południowa, wejście od ul. Telefonicznej, kwatery XVII, rząd 6, grób 9, grób tradycyjny, pojedynczy.

Tadeusz Klatka 1914–1993, doc. dr, geograf, geomorfolog

Był w grupie pierwszego rocznika studentów geografii Uniwersytetu Łódzkiego. Wcześniej odbył dwuletnie studia pedagogiczne, zdobył też wykształcenie oficerskie i pracował jako nauczyciel. W latach wojny przebywał w obozie internowania żołnierzy polskich i w obozie jenieckim dla oficerów. Po studiach podjął pracę na Uniwersytecie Łódzkim, uczestnicząc w opracowaniu map geologicznych. Własne badania prowadził w zakresie geologii i geomorfologii. Pracę doktorską pt. *Geneza i wiek gołoborzy łysogórskich* napisał pod kierunkiem prof. J. Dylaka (1962). Dalsze badania dotyczyły paleogeografii czwartorzędowej. Współczesne procesy peryglacjalne poznał podczas wyprawy na Spitsbergen (1957), a zebrany tam materiał był podstawą studiów, których wyniki ukazywały się w kolejnych publikacjach. Pełnił funkcje organizacyjne na uczelni, był m.in. prodziekanem Wydziału BNZ i kierownikiem Katedry Geologii.

Więcej: A. Dylakowa (1994), *Tadeusz Klatka (1914–1993)*, „Czasopismo Geograficzne”, t. 65, z. 1, s. 87–88.

Część południowa, wejście od ul. Smutnej, kwatery III, rząd 5, grób 22, grób pojedynczy, poziomy, małżeństwa Klatków.

Halina Klatkowa 1924–1997, profesor, geograf, geomorfolog

Była łodzianką z urodzenia i zamieszkania, ale okres wojny spędziła w Warszawie, gdzie na tajnych kompletach ukończyła szkołę średnią i rozpoczęła studia geograficzne na Uniwersytecie Warszawskim. Należała do Szarych Sierogów, była ranna w Powstaniu Warszawskim. W 1945 roku wróciła do Łodzi i kontynuowała studia na Uniwersytecie Łódzkim, będąc studentką pierwszego rocznika organizującej się dopiero uczelni. Jednocześnie podjęła pracę asystentki w Zakładzie Geografii. Początkowo angażowała się w kartowanie geologiczne i geomorfologiczne zarówno szczegółowych, jak i przeglądowych map, była autorką wielu arkuszy. W dalszych pracach badawczych zajęła się problematyką współczesnych procesów geomorfologicznych, geomorfologią glacialną oraz plejstoceniową morfogenezą peryglacjalną. Interesowała się procesami kształtującymi rzeźbę środkowej Polski. Na podstawie pracy pt. *Niecki i doliny denudacyjne w okolicach Łodzi*, której promotorem był prof. J. Dylak, otrzymała stopień doktora (1964), a na podstawie rozprawy pt. *Paleogeografia*

Wyżyny Łódzkiej i obszarów sąsiednich podczas zlodowacenia warciańskiego uzyskała stopień doktora habilitowanego (1973). Podejmowała wiele obowiązków życia organizacyjnego uczelni, była m.in. dyrektorem Instytutu Geografii Fizycznej i Kształtowania Środowiska.

Więcej: *Profesor Halina Klatkova* (1995), „Sylwetki Łódzkich Uczonych”, z. 22, Łódzkie Towarzystwo Naukowe, Łódź.

Część południowa, wejście od ul. Smutnej, kwatera III, rząd 5, grób 22, grób pojedynczy, poziomy, małżeństwa Klatków.

Tadeusz Krzemiński 1925–2009, profesor, geograf, specjalność geografia fizyczna

Studia geograficzne odbył na Uniwersytecie Łódzkim. Zakończył je pracą magisterską pt. *Morfologia doliny Skotnicy* opracowaną pod kierunkiem prof. J. Dylika (1955). Po podjęciu pracy na uczelni kontynuował badania geomorfologiczne. Stopień doktora uzyskał, przedstawiając pracę pt. *Przełom doliny Warty przez Wyżynę Wieluńską* napisaną pod kierunkiem prof. J. Dylika (1964). Rozprawa pt. *Geneza młodoplejstocenijskiej rzeźby glacialnej w dorzeczu środkowej Warty* była podstawą nadania mu stopnia doktora habilitowanego (1974). Równoległym nurtem Jego badań były zagadnienia przemian środowiska geograficznego pod wpływem antropopresji, zaowocowały one wieloma publikacjami. Aktywnie uczestniczył w życiu uczelni, angażując się w działalność polityczną, partyjną i podejmując funkcje organizacyjne, m.in. przez dwie kadencje był prorektorem Uniwersytetu Łódzkiego ds. dydaktycznych.

Więcej: *Profesor Tadeusz Krzemiński* (1998), „Sylwetki łódzkich uczonych”, z. 44, Łódzkie Towarzystwo Naukowe, Łódź.

Część południowa, kwatera XXVIII, rząd 14, grób 13, tradycyjny, podwójny, rodzinny.

Zygmunt Maksymiuk 1932–2021, profesor, geograf, hydrolog

Studiował geografię na Uniwersytecie Łódzkim, a pracę magisterską pt. *Geomorfologia doliny Czarnawki* (1955) napisał pod kierunkiem prof. J. Dylika. Pracę zawodową rozpoczął w Zakładzie Geografii Fizycznej i skupił uwagę na problematyce hydrologicznej i hydrograficznej, z tego zakresu pod kierunkiem prof. S. Zycha przygotował rozprawę doktorską pt. *Hydrografia dorzecza Grabi* (1966). Dalsze badania były podstawą rozprawy habilitacyjnej pt. *Formy alimentacji rzek i ich rola w bilansie wodnym na przykładzie dorzecza Widawki* (1980). W Jego naukowym dorobku wyróżniają się trzy nurty badawcze: kartografia hydrograficzna (w tej dziedzinie wprowadził nowe metody i procedury terenowego kartowania hydrograficznego), dynamika

i bilansowanie zasobów wodnych (wprowadził nowe metody bilansowania, które stanowią najważniejsze osiągnięcie naukowe) oraz wpływ antropopresji na stosunki, zjawiska i obiekty wodne. Podejmował się zadań organizacyjnych na uczelni, m.in. dzięki staraniom Profesora powstał Zakład Hydrologii i Gospodarki Wodnej, którego był kierownikiem.

Więcej: P. Jokieli (2022), *Wspomnienie o profesorze Zygmuncie Maksymiuku (1932–2021)*, „Czasopismo Geograficzne”, t. 93, z. 2, s. 379–385.

Część południowa, wejście od ul. Telefonicznej, kwatera XXI, rząd 1, grób 23, poziomy, podwójny, rodzinny.

Jadwiga Wieczorkowska z d. Szopa 1939–2023, dr geografii, geomorfolog

Studia geograficzne na Uniwersytecie Łódzkim ukończyła pracą magisterską pt. *Geneza pagórków na południe od Józefowa* napisaną pod kierunkiem prof. J. Dylki w 1964 roku. Następnie podjęła pracę na Uniwersytecie Łódzkim, współpracując dalej z prof. Dylkiem, który był również promotorem Jej pracy doktorskiej pt. *Rozwój stoków pagórków Romanowskich w świetle paleogeografii obszaru* (1973). Zainteresowania badawcze skupiała na zagadnieniach geomorfologicznych, badała rozwój rzeźby, szczególnie zagłębienia bezodpływowe, parowy, rozwój pradoliny Wolbórki, wpływ rzeźby glacialnej na rozwój doliny Dobrzyńki. Obszarem Jej badań były tereny na południe od Łodzi. Brała udział we współpracy naukowej z uniwersytetami we Francji, m.in. w wymianie naukowej z Laboratorium Geomorfologicznym w Caen, prowadziła wykłady na Uniwersytecie w Limoges.

Kwatera XVIII, rząd 1, grób 108, grób pojedynczy, poziomy, rodzinny.

Stanisław Zych 1903–1992, profesor, geograf, klimatolog, geofizyk

Pochodził z Galicji Wschodniej. Urodził się w Buczaczu i tam rozpoczął edukację. Następnie studiował na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie, na którym uzyskał magisterium oraz stopień doktora filozofii w zakresie geofizyki, meteorologii i geografii. W 1922 roku podjął pierwsze prace badawcze w Instytucie Geofizyki i Meteorologii UJK pod kierunkiem prof. Henryka Artowskiego, były to prace o wahaniami klimatycznych oraz z zakresu geofizyki. We Lwowie mieszkał do końca wojny, biorąc udział m.in. w tajnym nauczaniu. W miarę postępującej rasyfikacji Uniwersytetu i niedopuszczania Polaków do pracy i studiów, w 1946 roku zmuszony został do opuszczenia Lwowa. Przesiedlił się do Warszawy i podjął pracę w powstającym Państwowym Instytucie Hydrologiczno-Meteorologicznym. Zajął się w nim organizacją i rozbudową krajowej sieci stacji meteorologicznych oraz kierował Sekcją Biometeorologii. Od 1951 roku związał się z Uniwersytetem Łódzkim, zorganizował Zakład

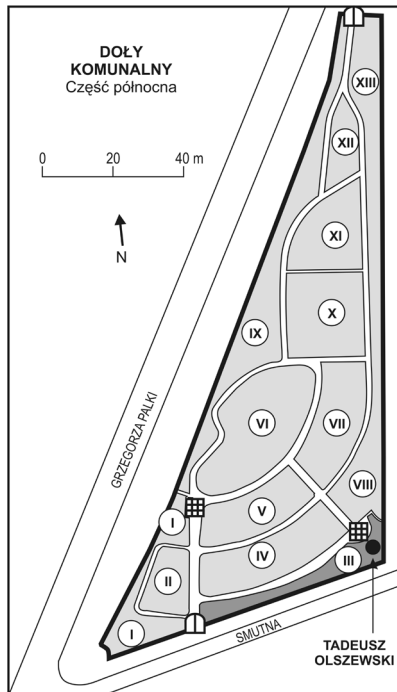
Meteorologii, Klimatologii i Hydrologii. Głównymi kierunkami Jego badań były: klimat regionu łódzkiego, procesy klimatotwórcze, klimat i bioklimat miast, klimat i bioklimat uzdrowisk oraz warunki lecznictwa uzdrowiskowego, biometeorologia uzdrowiskowa. Osiągnięcia badawcze i organizacyjne w zakresie biometeorologii oraz inspirowanie szerokich badań spowodowały, że zyskał miano „Ojca polskiej biometeorologii”.

Więcej: K. Kozuchowski (2005), *Profesorowie. Pro Memoria*, [w:] *Sześćdziesiąt lat geografii w Uniwersytecie Łódzkim*, t. 1, Wydział Nauk Geograficznych UŁ, Łódź, s. 41–42.

Część południowa, wejście od ul. Smutnej, kwatery XXXII, rząd 25, grób 10, grób pojedynczy, rodzinny.

Część północna cmentarza komunalnego

Wytyczona na planie zbliżonym do trójkąta. Alejki poprowadzone są po łukach lub krzywych, stąd kwatery są nieregularne, wieloboczne. Od strony ulicy Smutnej znajduje się brama główna, a od alei Palki furтка. W południowej części znajdują się kolumbaria.

Ryc. 7. Cmentarz Komunalny „Doły”. Część północna, ul. Smutna 2

Źródło: oprac. J. Kotlicka

Tadeusz Olszewski 1914–1990, profesor, geograf, specjalność geografia ekonomiczna

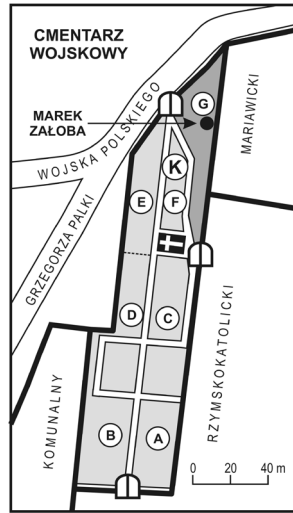
Odbył studia filozoficzne i etnograficzne w Instytucie Anthropos, filii Uniwersytetu Wiedeńskiego. Początkowo pracował jako nauczyciel języków klasycznych i nowożytnych. W czasie wojny pracował jako robotnik, później został skazany na roboty przymusowe. Studia ekonomiczne ukończył w Łódzkim Oddziale Szkoły Głównej Handlowej (1948), po których podjął pracę w Katedrze Geografii Ekonomicznej Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Łodzi. Początkowo interesował się problemami rolnictwa. Stopień doktora uzyskał (1960) po obronie pracy pt. *Geograficzne warunki rolnictwa w chińskiej prowincji Kiangsu* napisanej pod kierunkiem prof. J. Dylika, a na podstawie pracy pt. *Rejony rolnicze północnego obszaru województwa łódzkiego* uzyskał habilitację, również na Wydziale BNZ UŁ. Jego późniejsze zainteresowania naukowe objęły zagadnienia gospodarki żywnościowej, rozwoju regionalnego, ochrony środowiska. Był autorem wielu podręczników z regionalnej geografii ekonomicznej. Pełnił wiele funkcji w WSE i na Uniwersytecie Łódzkim zarówno na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym, jak i na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi.

Więcej: K. Kozuchowski (2005), *Profesorowie*. Pro Memoria, [w:] *Sześćdziesiąt lat geografii w Uniwersytecie Łódzkim*, t. 1, Wydział Nauk Geograficznych UŁ, Łódź, s. 49–50.

Część północna, wejście od ul. Smutnej, kwatery III B, rząd 7, grób 13, przy kolumbariach, grób pojedynczy, poziomy, rodzinny.

Cmentarz wojskowy pw. św. Jerzego przy ulicy Wojska Polskiego 149

Cmentarz zarządzany jest przez parafię wojskową pw. św. Jerzego. Główne wejście jest usytuowane przy ulicy Wojska Polskiego i od niego biegnie aleja główna, będąca osią cmentarza. Obszar podzielony jest na kwatery, w większości prostokątne. Na końcu alei głównej znajduje się furtka umożliwiająca przejście na cmentarz katolicki, druga furtka między tymi cmentarzami jest w połowie długości wschodniego ogrodzenia.

Ryc. 8. Cmentarz wojskowy pw. św. Jerzego, ul. Wojska Polskiego 140

Źródło: oprac. J. Kotlicka

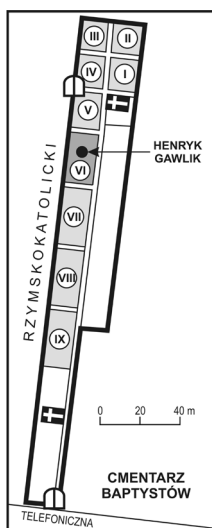
Marek Załoba 1956–1999, mgr geografii, geomorfolog

Odbył studia geograficzne na Uniwersytecie Łódzkim, tematem pracy magisterskiej, którą napisał pod kierunkiem dr J. Wieczorkowskiej (1979), była *Budowa geologiczna i rzeźba okolic Rydzyn*. Studia ukończył dyplomem z wyróżnieniem. Zatrudniony w Zakładzie Geomorfologii i Paleogeografii Czwartorzędu, a następnie w Katedrze Badań Czwartorzędu prowadził badania z zakresu osadów plejstocenijskich, osadów czwartorzędowych, osadów glacialnych i miał znaczny dorobek publikacyjny.

Kwaterna G, rząd 10, grób 3, grób pojedynczy, poziomy.

Cmentarz chrześcijan baptystów przy ulicy Telefonicznej 8

Wejście na cmentarz jest usytuowane przy ulicy Telefonicznej. Ma on bardzo wydłużony kształt, aleja główna biegnie przez całą długość cmentarza. Podział na kwatery jest mało czytelny i brak jest wyraźnych oznaczeń. W $\frac{1}{3}$ długości zachodniego ogrodzenia, na wprost starej kaplicy, jest furтка umożliwiająca przejście z cmentarza katolickiego.

Ryc. 9. Cmentarz chrześcijan baptystów, ul. Telefoniczna 8
Źródło: oprac. J. Kotlicka

Henryk Gawlik 1928–1997, dr geografii, geomorfolog, kartograf

Studia geograficzne rozpoczął w Państwowej Wyższej Szkole Pedagogicznej, a ukończył je na Uniwersytecie Łódzkim pracą magisterską pt. *Analiza stoków w okolicy Zbójna* (1954). Pracę zawodową nauczyciela akademickiego podjął w Katedrze Geografii Fizycznej PWSP w 1951 roku, a od 1956 roku kontynuował ją w Katedrze Geografii Fizycznej Regionalnej UŁ. W pracy naukowej prowadził badania z zakresu geomorfologii i uzyskał stopień doktora, przedstawiając rozprawę pt. *Morfologia Kotliny Szczercowskiej*, której promotorem był prof. J. Dylak (1964). Drugim nurtem Jego zainteresowań była kartografia. Prowadził zajęcia z kartografii, a po powołaniu w 1981 roku Pracowni Kartografii i Teledetekcji został jej kierownikiem. Mimo pełnego obciążenia dydaktycznego podejmował się wielu obowiązków organizacyjnych na uczelni. Był przez wiele lat kierownikiem Studium Zaocznego. Szczególnym Jego zadaniem było prowadzenie przez 20 lat zbioru map Instytutu Geograficznego.

Kwatera 6, rząd 7, grób 2, grób pojedynczy, poziomy, rodzinny.

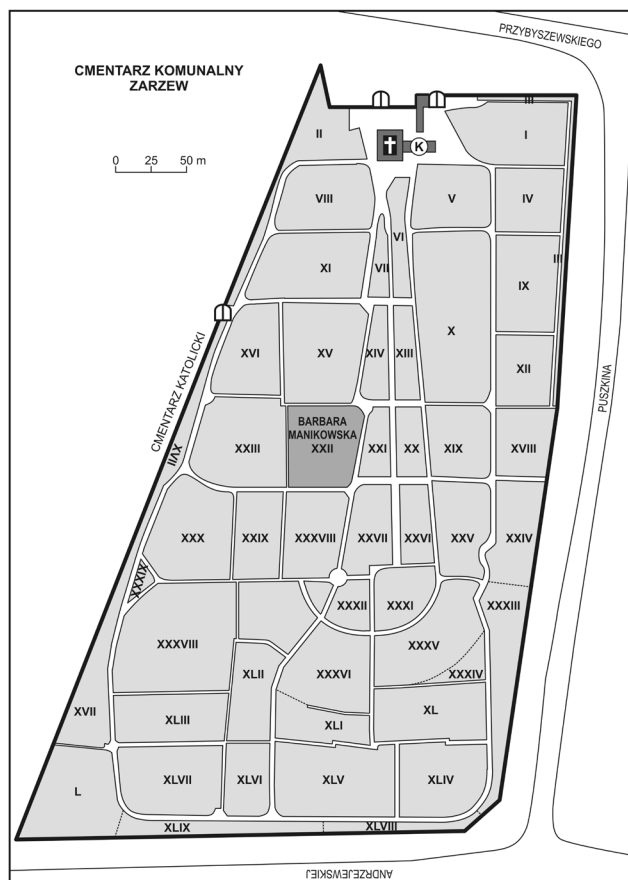
ZESPÓŁ CMENTARZY NA ZARZEWIE

Zespół składa się z dwu nekropoli, cmentarza katolickiego pw. św. Anny (ul. Lodowa 78), który założony został w 1898 roku jako cmentarz parafii św. Anny, i cmentarza komunalnego „Zarzew” (ul. Przybyszewskiego 325)

założonego w 1975 roku. Cmentarze przylegają do siebie, oddzielone są parkanem, ale na przedłużeniu alei głównej cmentarza katolickiego jest między nimi przejście przez furtkę.

Cmentarz komunalny „Zarzew” przy ulicy Przybyszewskiego 325

Cmentarz rozplanowany jest na czworoboku. Cechuje go nieregularny układ kwater, podporządkowany alei głównej, która przybiera kształt pętli. Niektóre alejki poprowadzone są po łuku, inne biegną skośnie. Kwatery mają różny kształt i różną wielkość³.

Ryc. 10. Cmentarz Komunalny „Zarzew”, ul. Przybyszewskiego 325
Źródło: oprac. J. Kotlicka

³ <http://cmentarzekomunalne.lodz.systemkom.pl> (dostęp: 15.09.2023).

Barbara Manikowska 1930–2014, profesor, geograf, gleboznawca

Studia geograficzne na Uniwersytecie Łódzkim zakończyła pracą magisterską pt. *Współczesna morfologiczna działalność rzeki Czarnawki* napisaną pod kierunkiem prof. J. Dylaka (1955). Początkowo pracowała w Pracowni Geomorfologii Ogólnej Instytutu Geografii PAN, gdzie uzyskała stopień doktora nauk przyrodniczych na podstawie rozprawy pt. *Gleby młodszego plejstocenu w okolicach Łodzi*, której promotorem był prof. J. Dylak (1965). Następnie została zatrudniona w Instytucie Geograficznym UŁ, gdzie kontynuowała swoje zainteresowania badawcze glebami kopalnymi i na podstawie pracy pt. *O glebach kopalnych, stratygrafii i litologii wydm Polski środkowej* uzyskała stopień doktora habilitowanego nauk geograficznych w zakresie geografii fizycznej (1986). Dzięki Jej staraniom powołano Zakład Gleboznawstwa i Paleopedologii, którym kierowała i gdzie stworzyła zespół badawczy. Uczestniczyła w krajowym i międzynarodowym życiu naukowym, m.in. była przewodniczącą Komisji Paleopedologii Komitetu Badań Czwartorzędu PAN.

Więcej: A. Trawczyńska (2014), *Barbara Manikowska (1930–2014)*, „Acta Universitatis Lodziensis. Folia Geographica Physica”, t. 13, s. 107–118.

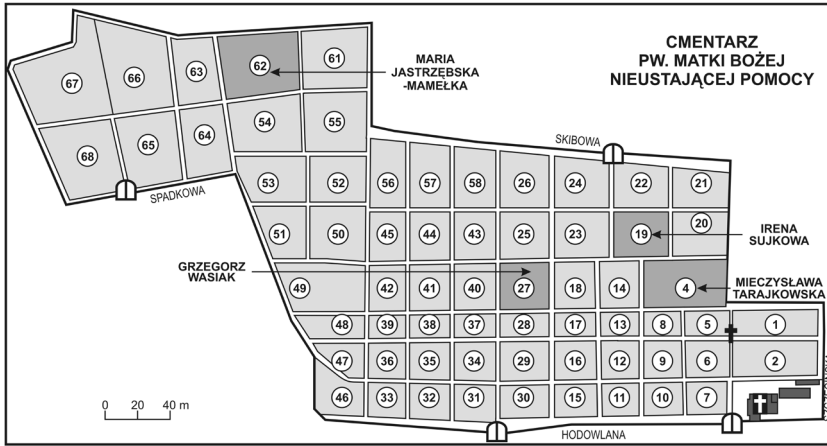
Kwaterna 22, rząd 15, grób 3, grób podwójny, rodzinny.

ZESPÓŁ CMENTARZY PRZY ULICY SZCZECIŃSKIEJ

Zespół cmentarzy przy ulicy Szczecińskiej to dwie sąsiadujące ze sobą nekropolie: katolicka i komunalna, rozdzielone ulicą Hodowlaną.

Cmentarz rzymskokatolicki pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy przy ulicy Szczecińskiej 96/100

Powstał w 1949 roku jako mały cmentarz parafii Matki Bożej Nieustającej Pomocy, położonej na peryferiach miasta. Był kilkakrotnie powiększany. Współcześnie ma ok. 20 ha i należy do największych łódzkich cmentarzy. W częściach starszych za główną można uznać aleję w osi wejścia od strony ulicy Szczecińskiej, w której jest krzyż wolnostojący. Kwatery na ogół mają kształt prostokątów, ale są różnej wielkości. Oznaczenie kwatery umieszczone jest tylko w jednym jej narożniku. Od tego miejsca rozpoczyna się bieg numeracji linii i grobów. Nie wszystkie kwatery są oznaczone. Na cmentarz jest kilka wejść: od strony ulicy Szczecińskiej, dwa wejścia od ulicy Hodowlanej, dwa od Skibowej, jedno od ulicy Spadkowej.

Ryc. 11. Cmentarz rzymskokatolicki pod wezwaniem Matki Bożej Nieustającej Pomocy,
ul. Szczecińska 96/100
Źródło: oprac. J. Kotlicka

Maria Jastrzębska-Mamelka 1944–2002, dr geografii, geolog, palinolog

Urodziła się w Iwiu, w województwie nowogrodzkim. Rodzina wypędzona z własnego dużego gospodarstwa skazana została na tułaczkę, rodzeństwo rozdzielono i umieszczono w różnych domach dziecka w Związku Radzieckim. W połowie lat 50. rodzina uzyskała pozwolenie na osiedlenie w Polsce. Udało się odnaleźć i scalić rodzinę. Maria musiała przejść edukację wyrównującą. W 1963 roku rozpoczęła studia geologiczne na Uniwersytecie Warszawskim, które ukończyła stopniem magistra geologii w zakresie paleontologii. Doktorat uzyskała (1985) na Uniwersytecie Łódzkim, przedstawiając pracę pt. *Młodo-plejstocenyjskie osady organiczne z Rudunek–Zgierza w świetle badań paleobotanicznych*, której promotorem był prof. A. Środoń (UJ). W pracy naukowej koncentrowała się szczególnie na plejstocenyjskich osadach organicznych, głównie interglacjału eemskiego. Pracowała w Zakładzie Geomorfologii i Paleogeografii Czwartorzędu jako nauczyciel akademicki i prowadziła analizy palinologiczne w laboratorium Zakładu.

Kwata 62, linia 28, grób 13, grób tradycyjny, pojedynczy.

Irena Sujka z d. Lisowska 1921–2010, technik kreślarski

Kształcenie w zakresie kreśleń technicznych i perspektywy przeszła pod kierunkiem ojca, znanego łódzkiego architekta Wiesława Lisowskiego. Umiejętności kreślarskie wykorzystywała, pracując w kilku instytucjach naukowych, gdzie przygotowywała kartograficzne opracowania wydawnictw

naukowych, głównie z zakresu archeologii i etnografii. Od 1967 roku pracowała na Uniwersytecie Łódzkim, początkowo na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym, a od 1971 roku w Zakładzie Geografii Ekonomicznej, w którym z rozproszonego księgozbioru zorganizowała bibliotekę.

Kwatera 19, II front 4, grób 19, grób pojedynczy, poziomy, rodzinny.

Mieczysława Tarajkowska z d. Starzyńska 1930–2000, dr geografii, klimatolog

Studiowała geografę, początkowo specjalizując się w geomorfologii. Pracę magisterską pt. *Morfologia i struktura wydm pod Tuszynem* napisała pod kierunkiem prof. J. Dylaka (1955). Po powołaniu w 1956 roku Zakładu Meteorologii, Klimatologii i Hydrologii przeszła do pracy w tym zakładzie. Zainteresowania naukowe skupiała na zagadnieniach klimatu lokalnego, klimatu miasta i bioklimatu. W swoim dorobku miała kilkadziesiąt opracowań z tego zakresu, w tym doktorat pt. *Wpływ ośrodków miejskich i przemysłowych na klimat lokalny na przykładzie Częstochowy*, którego promotorem był prof. S. Zych (1972).

Więcej: K. Kłysik, A. Zawadzka (2001), *Mieczysława Tarajkowska (1930–2000)*, „Przegląd Geofizyczny”, t. 46, z. 3, s. 241–243.

Kwatera 4, linia 6, grób 23, grób tradycyjny, pojedynczy.

Grzegorz Wasiak 1945–1986, dr geografii w zakresie geografii fizycznej

Tytuł magistra geografii w zakresie geografii fizycznej uzyskał, przestawiając pracę pt. *Zróźnicowanie klimatyczne dolin Tatr Polskich* napisaną pod kierunkiem prof. S. Zycha (1968). Pracę nauczyciela akademickiego podjął w Zakładzie Geomorfologii i Paleogeografii Czwartorzędu, a swoje zainteresowania naukowe skupił na morfologicznych skutkach arealnego zaniku lodowca i z tego zakresu przedstawił rozprawę doktorską pt. *Kształtowanie północno-zachodniego przedpola Wyżyny Łódzkiej podczas zaniku lodowca warciańskiego* napisaną pod kierunkiem prof. H. Klatkowej (1977). Był taternikiem i uczestnikiem wielu wypraw wysokogórskich.

Więcej: Z. Klajnert (1987), *Grzegorz Wasiak (1945–1986)*, „Czasopismo Geograficzne”, t. 58, z. 3, s. 379–380.

Kwatera 27, linia 9, grób 23, grób tradycyjny, pojedynczy.

Cmentarz Komunalny Szczecińska

Cmentarz Komunalny Szczecińska (ul. Hodowlana 28/30) to nowy cmentarz, czynny od 1988 roku. Jest stopniowo urządzany i powiększany. Nie ma na nim domu przedpogrzebowego.

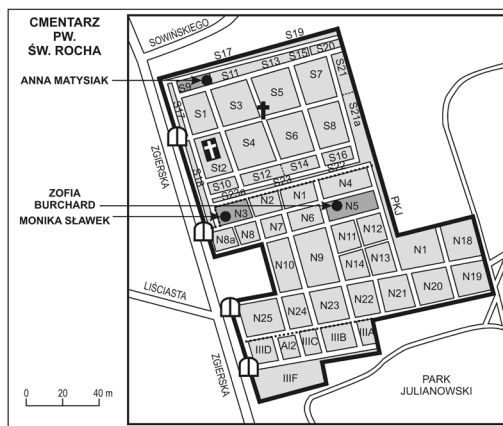
Kazimierz Krajewski 1936–2023, dr geografii, geomorfolog

Studia geograficzne na Uniwersytecie Łódzkim ukończył w 1968 roku pracą magisterską pt. *Rozmieszczenie wydm w pradolinie warszawsko-berlińskiej* napisaną pod kierunkiem prof. A. Dylikowej (1968). Problematyka wydm i procesów eolicznych pozostała głównym nurtem Jego zainteresowań badawczych. Zagadnienia te były przedmiotem Jego pracy doktorskiej pt. *Późnoplejstocénskie i holoceńskie procesy wydmotwórcze w pradolinie warszawsko-berlińskiej w świetle zróżnicowania morfologii, stratygrafii i struktury wydm w widłach Warty i Neru*, której promotorem była prof. A. Dylikowa (1976), a także badań prowadzonych podczas wyprawy polarnej na wyspę King George na Południowych Szetlandach. Kazimierz Krajewski angażował się w prace Polskiego Towarzystwa Geograficznego, a ponadto przez wiele lat był jurorem ogólnopolskiego konkursu „Znasz li ten kraj”.

Kwaterna XX, rząd 3, grób 7, grób pojedynczy, tradycyjny, rodzinny – Tuchowscy, Krajewscy.

CMENTARZ RZYMSKOKATOLICKI PW. ŚW. ROCHA (ŁÓDŹ–RADOGOSZCZ) PRZY ULICY ZGIERSKIEJ 141

Założony został w 1925 roku, powiększony w latach 60. XX wieku. Pierwotnie wytyczony na planie prostokąta, powiększany od strony południowej. Kwatery na ogół mają kształt prostokątów, ale różnej wielkości. Numery kwater w części starszej poprzedzone są literami „St”, w części nowszej literą „N”. Na cmentarz są cztery wejścia od strony ulicy Zgierskiej.

Ryc. 12. Cmentarz rzymskokatolicki pw. św. Rocha, ul. Zgierska 141

Źródło: oprac. J. Kotlicka

Zofia Burchard z d. Smętiewicz 1944–2003, mgr geografii, bibliotekarz

Pracę magisterską pt. *Fizjografia mokradel w okolicy Lubca* napisała pod kierunkiem prof. M. Dorywalskiego (1969). Zatrudniona początkowo była w laboratorium geomorfologicznym Zakładu Geomorfologii i Paleografii Czwartorzędu, a od 1977 roku w Bibliotece Instytutu Geografii Fizycznej. Ukończyła Podyplomowe Studium Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej. Od 1992 roku była kierownikiem biblioteki, a po powołaniu Biblioteki Geograficznej była jej kierownikiem.

Część nowa, kwatery N5, linia 2, grób 8, dwa pojedyncze groby rodziny Smętiewiczów.

Anna Matysiak z d. Marosik 1955–2007, mgr geografii w zakresie geografii fizycznej

Studiowała geografę na Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu. Od 1974 roku zatrudniona była w laboratorium geomorfologicznym Zakładu Geomorfologii i Paleogeografii Czwartorzędu. Wykonywała analizy, m.in. określenie wielkości ziaren (granulometryczne), sposób obtoczenia ziaren piasku (granifometryczne), zawartości skaleni czy węgla wapnia oraz inne badania frakcji.

Część stara, kwatery St9, front 1, grób 27, grób pojedynczy, poziomy, rodzinny.

Monika Sławek z d. Lefik 1965–2015, dr nauk humanistycznych w zakresie pedagogiki

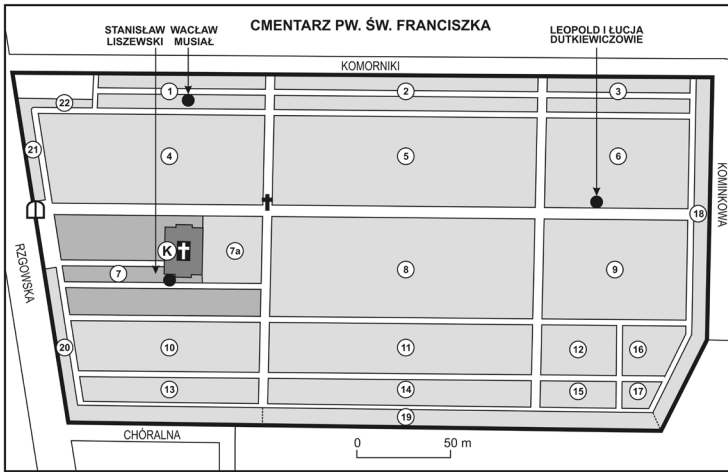
Absolwentka Akademii Wychowania Fizycznego w Warszawie – Zakładu Dydaktyki Naukowej w Łodzi. Pracę magisterską pt. *Rekreacja fizyczna jako forma zagospodarowania czasu wolnego młodzieży pracującej* napisała pod kierunkiem doc. dr hab. J. Penca (1988). Pracę zawodową rozpoczynała w Katedrze Wychowania Fizycznego i Zdrowotnego na Wydziale Nauk o Wychowaniu UŁ i na tym wydziale uzyskała stopień doktora na podstawie rozprawy pt. *Postawy wobec zdrowia i kultury fizycznej studentów kierunku pedagogicznego a ich przyszły zawód*, której promotorem była prof. Z. Żukowska (WNoW UŁ). Od 2007 roku zatrudniona była w Pracowni Rekreacji i Turystyki Kwalifikowanej Instytutu Geografii Miast i Turystyki WNG UŁ. Zainteresowania naukowe koncentrowała na zagadnieniach zróżnicowania aktywności fizycznej w różnych grupach zawodowych, wiekowych, w różnych środowiskach.

Więcej: B. Włodarczyk, A. Matczak, S. Tanaś (2016), *Monika Sławek 1965–2015*, „Turystyka/Tourism”, t. 26, nr 1, s. 7–10.

Część nowa, kwatery N3, linia 3, grób 17, grób pojedynczy, rodziny Lefik, Monika Sławek.

**CMENTARZ RZYMSKOKATOLICKI PW. ŚW. FRANCISZKA (ŁÓDŹ–CHOJNY)
PRZY ULICY RZGOWSKIEJ 156/158**

Założony w latach 80. XIX wieku we wsi Chojny. Jest wyznaczony na planie wydłużonego prostokąta. Aleja główna jest osią cmentarza, dzieli go niesymetrycznie. Na niej jest usytuowany wolnostojący krzyż. Kwatery mają kształt mocno wydłużonych prostokątów o różnej wielkości. Cmentarz ma jedno wejście, bramą od strony ulicy Rzgowskiej.

Ryc. 13. Cmentarz rzymskokatolicki pw. św. Franciszka, ul. Rzgowska 156/158
Źródło: oprac. J. Kotlicka

Leopold Dutkiewicz 1929–2019, dr geografii, geomorfolog

Studia geograficzne na Uniwersytecie Łódzkim zakończył pracą magisterską pt. *Zagadnienie opuszczonej doliny między Nerem pod Chropami a Wartą pod Balinem* (1954). Po studiach został zatrudniony w Zakładzie Geomorfologii i włączył się w badania obszarów polarnych, szczególnie w studia geomorfologiczne i peryglacjalne. Zagadnienia te były przedmiotem Jego pracy doktorskiej pt. *Rozmieszczenie form i zjawisk peryglacjalnych na NW-Sörkappie (Spitsbergen)*, której promotorem był prof. J. Dylik (1964). Poza Spitsbergenem brał udział w badaniach prowadzonych na Islandii, arktycznych obszarach Kanady i na Wyspie Króla Jerzego w Szetlandach Południowych.

Kwata 6, front na 9, grób 21, grób podwójny rodziny Pierzchałko, oddzielne tablice Dutkiewiczów; na tablicy przy nazwisku przypięta tabliczka: Stacja Antarktyczna im. H. Arctowskiego.

Łucja Pierzchałko-Dutkiewicz zm. 1996, mgr geografii

Była absolwentką pierwszego roku studiów geograficznych na Uniwersytecie Łódzkim (1950). Magisterium uzyskała, przedstawiając pracę pt. *Geologia i morfologia okolic Rawy Maz. i Skierniewic*. Jeszcze jako studentka podjęła pracę w Zakładzie Geografii. Po kilkunastu latach przeszła do pracy w szkole. W czasie II wojny światowej była żołnierzem Armii Krajowej, brała udział w Powstaniu Warszawskim.

Kwatera 6, front na 9, grób 21, grób podwójny rodziny Pierzchałko, oddzielne tablice Dutkiewiczów; na tablicy przy nazwisku znak Polski Walczącej.

Stanisław Liszewski 1940–2016, profesor, geograf, specjalność geografia ekonomiczna

Studia geograficzne ukończył na Uniwersytecie Łódzkim i bezpośrednio po nich rozpoczął pracę w Katedrze Geografii Ekonomicznej. Jego zainteresowania badawcze obejmowały początkowo geografie osadnictwa, m.in. badania funkcji i zasięgu oddziaływania ośrodków lokalnych, badania strefy podmiejskiej, ale głównym problemem badawczym była struktura wewnętrzna miast, w tym badanie użytkowania ziemi w miastach. To zagadnienie było przedmiotem rozprawy doktorskiej pt. *Użytkowanie ziemi w miastach województwa opolskiego* napisanej pod kierunkiem prof. L. Straszewicza (1970), kontynuowane i pogłębione w pracy habilitacyjnej pt. *Tereny miejskie a struktura przestrzenna Łodzi* (1978). Drugim nurtem badawczym rozwiniętym później była szeroko ujmowana geografia turystyki, w tym osadnictwo turystyczne, zagadnienia regionu turystycznego i regionalizacji turystycznej oraz zagospodarowanie czasu wolnego. Kolejnym ważnym wątkiem były badania w ujęciu regionalnym, a regionem bogato opracowanym przez Profesora była Łódź i region łódzki, m.in. zainicjował wydanie monografii Łodzi i monografii województwa łódzkiego. Profesor Liszewski był niezmiernie aktywny w działalności organizacyjnej uczelni, był m.in. prodziekanem i dziekanem Wydziału BNZ, prorektorem i rektorem Uniwersytetu Łódzkiego. Pełnił też wiele funkcji w gremiach krajowego życia naukowego i akademickiej Łodzi, m.in. przez wiele kadencji wybierano Go prezesem Łódzkiego Towarzystwa Naukowego.

Więcej: *Profesor Stanisław Liszewski* (2011), „Sylwetki Łódzkich Uczonych”, z. 100, Łódzkie Towarzystwo Naukowe, Łódź.

Kwatera 7, linia 8, grób 61, grób z tyłu kaplicy, pojedynczy, poziomy.

Wacław Musiał 1928–2014, dr geografii, specjalność planowanie przestrzenne

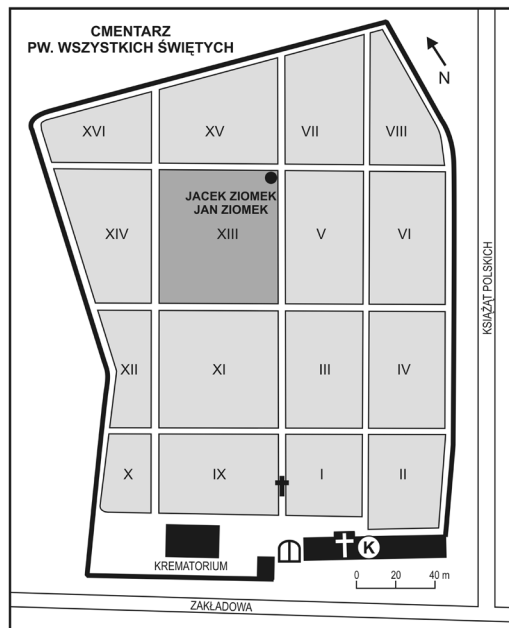
Stopień doktora geografii uzyskał na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi UŁ, przedkładając pracę pt. *Rozwój miasta Kalisza i Piotrkowa Trybunalskiego oraz rozwój przemysłu w kształtowaniu ich struktury ekonomicznej i przestrzennej*

napisaną pod kierunkiem prof. L. Straszewicza (1968). Zawodowo związany był z instytucjami planowania przestrzennego, m.in. był dyrektorem Wojewódzkiej Komisji Planowania w Piotrkowie Trybunalskim, dyrektorem Biura Planowania Regionalnego dla Makroregionu Centralnego. Swoje zawodowe doświadczenia wykorzystywał, przez dziesięciolecia będąc wykładowcą planowania przestrzennego na specjalizacjach geografii ekonomicznej.

Kwata 1, linia 3, grób 61, grób podwójny, gruntowy, porośnięty bluszczem, rodziny Maciejewskich i Musiałów.

CMENTARZ RZYMSKOKATOLICKI PW. WSZYSTKICH ŚWIĘTYCH (ŁÓDŹ–OLECHÓW) PRZY ULICY ZAKŁADOWEJ 4

Cmentarz jest nowy, założony w 2001 roku, z jednym wejściem od strony ulicy Zakładowej. Kwatery są prostokątne o różnej wielkości.

Ryc. 14. Cmentarz rzymskokatolicki pw. Wszystkich Świętych, ul. Zakładowa 4

Źródło: oprac. J. Kotlicka

Jan Ziomek 1934–2014, dr geografii, geolog

Studiował geografię na Uniwersytecie Łódzkim, a swoje zainteresowania badawcze koncentrował na zagadnieniach geologii. Pracę magisterską napisał pt. *Budowa geologiczna północnego obszaru Łęczycy* (1958), a rozprawę doktorską pt. *Mineralogia i petrografia złoża rud syderytowych Łęczycy*, jej promotorem był prof. J. Wojciechowski (1970). Pracę zawodową podjął w Zakładzie Geologii, a kiedy powołano Pracownię Kartowania Geologicznego został jej kierownikiem, natomiast po reorganizacji była to Pracownia Kartografii Geologicznej i Surowców Mineralnych. W 2000 roku dzięki staraniom dr J. Ziomeka z bogatych uniwersyteckich zbiorów geologicznych utworzono Muzeum Geologiczne, którym kierował. W 2015 roku Muzeum Geologiczne Wydziału Nauk Geograficznych otrzymało imię Jana Ziomeka.

Kwatera 13, front na kwaterę 15, grób 6, grób rodzinny.

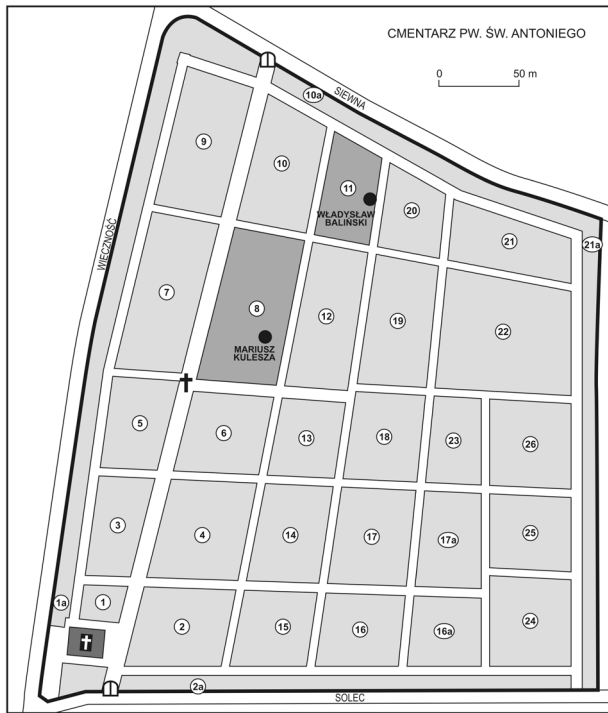
Jacek Ziomek 1962–2009, mgr geografii w zakresie geografii fizycznej

Pracę magisterską pt. *Formy deglacji arealnej stadiału warty w okolicach Górek koło Tuszyna* pisał pod kierunkiem prof. H. Klatkowej (1987). Zatrudniony był w Pracowni Kartowania Geologicznego, brał udział w opracowaniu *Szczegółowej mapy geologicznej Polski 1:50 000*.

Kwatera 13, front na kwaterę 15, grób 6, grób rodzinny.

**CMENTARZ RZYMSKOKATOLICKI PW. ŚW. ANTONIEGO (ŁÓDŹ–MANIA)
PRZY ULICY SOLEC 11**

Cmentarz został założony w 1914 roku w dawnej osadzie fabrycznej Mania, na planie zbliżonym do trapezu. Aleja główna z wolnostojącym krzyżem erekcyjnym biegnie zachodnim skrajem cmentarza, tworzy niesymetryczny układ przestrzenny, z jednym rzędem kwater po zachodniej stronie i z czterema, pięcioma rzędami kwater po wschodniej stronie. Kwatery są prostokątne o zróżnicowanej wielkości. W osi alei głównej znajdują się dwie bramy wejściowe od strony ulic Solec i Siewnej. Na cmentarzu tym pochowana została Maria Krzywobłocka. Grób po 20 latach od pogrzebu został oddany do ponownego pochówku. Maria Krzywobłocka od 1945 roku była pracownikiem Dziekanatu Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi UŁ, a po przejściu na emeryturę niemal do końca swoich dni prowadziła sekretariat Łódzkiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Geograficznego.

Ryc. 15. Cmentarz rzymskokatolicki pw. św. Antoniego, ul. Solec 11
Źródło: oprac. J. Kotlicka

Władysław Baliński 1943–2013, dr geografii w zakresie geografii fizycznej

Studiował geografę, a swe zainteresowania naukowe początkowo koncentrował na zagadnieniach lokalnych i regionalnych warunków klimatycznych oraz problemach bioklimatycznych. Pracę magisterską pt. *Typy pogody w Tatrach i Zakopanem w zależności od kierunku adwekcji mas powietrza. Wpływ lokalnych warunków górskich na kształtowanie się elementów meteorologicznych* (1966) i rozprawę doktorską pt. *Układy pogodowe w Krynicy i ich wpływ na człowieka*, (1972) napisał pod kierunkiem prof. S. Zycha. W dalszych latach poszerzył profil badawczy o zagadnienia geologiczne, w związku z podjęciem opracowań arkuszy *Szczegółowej mapy geologicznej Polski w skali 1:50 000*. Przez cały okres zatrudnienia pracował w Zakładzie Geografii Regionalnej.

Więcej: S. Krysiak (2013), *Władysław Baliński (1943–2013)*, „Acta Universitatis Lodzianensis. Folia Geographica Physica”, t. 12, s. 127–131.

Kwaterna 11, front na 20, grób 15.

Mariusz Kulesza 1950–2014, profesor, geograf, historyk

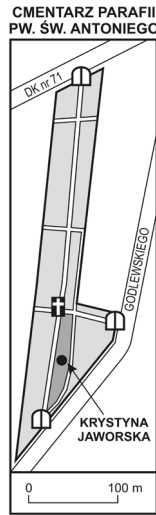
Studiował historię na Uniwersytecie Łódzkim pod kierunkiem prof. B. Baranowskiego. Na macierzystym wydziale uzyskał stopień magistra historii, przedstawiając pracę pt. *Lokale typu hotelarsko-gastronomicznego w miastach polskich XVIII stulecia* (1976), i stopień doktora na podstawie rozprawy pt. *Dzieje Zgierza do 1864 r.* (1988). Od 1991 roku pracował w Zakładzie Geografii Politycznej i Ekonomicznej Regionalnej UŁ, gdzie kontynuował badania z zakresu geografii historycznej osadnictwa, zwłaszcza z rozwoju przestrzennego oraz morfogenezy i morfologii miast, szczególnie miast Polski Środkowej. Praca pt. *Morfogeneza miast w obszarze Polski Środkowej w okresie przedrozbiorowym. Dawne województwa łęczyckie i sieradzkie* (2002) była podstawą uzyskania przez niego stopnia doktora habilitowanego. Poszerzenie studiów na obszar całej Polski zaowocowało obszerną monografią pt. *Zagadnienia morfogenezy i rozplanowania miast średniowiecznych w Polsce*, która była Jego tzw. książką profesorską. Regularnie brał udział w międzynarodowych konferencjach ISUF (International Seminar on Urban Form) i publikował w czasopiśmie tego stowarzyszenia „Urban Morphology”.

Więcej: M. Koter (2014), *Profesor zwyczajny dr hab. Mariusz Kulesza (1950–2014). Sylwetka i dorobek naukowy*, „Acta Universitatis Lodziensis. Folia Geographica Socio-Oeconomica”, t. 16, s. 3–11.

Kwatera 8, rząd 8, grób 46.

**CMENTARZ RZYMSKOKATOLICKI PARAFII PW. ŚW. ANTONIEGO
(ŁÓDŹ–ŁAGIEWNIKI) PRZY ULICY O. LEONA GODLEWSKIEGO 12**

Cmentarz św. Antoniego założony został w 1902 roku wraz z erygowaniem parafii pod tym wezwaniem. Położony jest w pobliżu klasztoru oo. franciszkanów, w północnej części Lasu Łagiewnickiego. Starsza, południowa część cmentarza, z wejściem od strony ulicy Godlewskiego i kaplicą, miała pierwotnie kształt zbliżony do trójkąta. Powiększenie cmentarza nastąpiło przez przyłączenie mocno wydłużonej działki. Osią cmentarza jest aleja główna o kierunku północ–południe. Kwatery są prostokątne o różnej wielkości. Na cmentarz są trzy wejścia, dwa od strony ulicy Godlewskiego, trzecie od północy, od drogi krajowej nr 71 Zgierz–Stryków.

Ryc. 16. Cmentarz parafii pw. św. Antoniego, Łagiewniki, ul. O. Leona Godlewskiego 12
Źródło: oprac. J. Kotlicka

Krystyna Jaworska 1935–2001, mgr biologii, antropolog

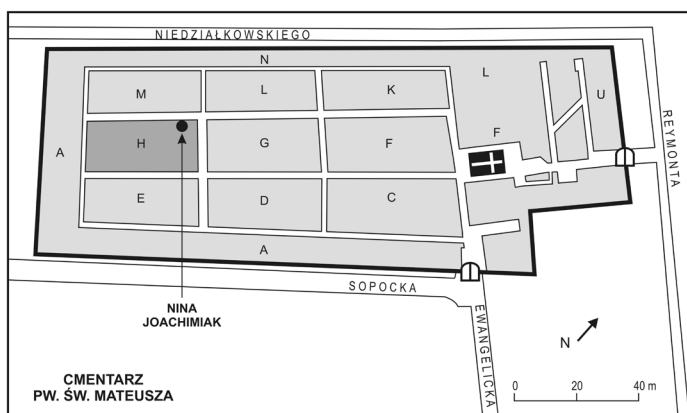
Urodziła się i mieszkała w Mostach Fabrycznych koło Grodna, skąd rodzina została wysiedlona. Poszukując nowego miejsca, zamieszkała w Radomsku. Tam przeszła pierwsze stopnie edukacji, uzyskując maturę w 1954 roku. Studia biologiczne rozpoczynała w Państwowej Wyższej Szkole Pedagogicznej, a ukończyła na Uniwersytecie Łódzkim w roku 1960 pracą magisterską pt. *Charakterystyka antropologiczna ludności dorzecza Ubangi (Afryka Środkowa)*. Zainteresowania antropologiczne kontynuowała, uczestnicząc w kilku projektach badawczych prowadzonych w Katedrze Antropologii UŁ. Była też wykładowcą w Akademii Medycznej. Od 1967 roku pracowała w Bibliotece Instytutu Geografii Fizycznej, biorąc udział we wszystkich pracach bibliotecznych.

Część stara, kwatera 2, miejsce 135.

CMENTARZ EWANGELICKO-AUGSBURSKI PW. ŚW. MATEUSZA (ŁÓDŹ–RUDA PABIANICKA) PRZY ULICY SOPOCKIEJ 18

Cmentarz założony w 1924 roku jako nekropolia parafii ewangelickiej w Rudzie Pabianickiej. Założony na planie prostokąta, z układem prostokątnych kwater, bez alei głównej. Współcześnie służy głównie mieszkańcom Rudy różnych wyznań. Administrowany przez parafię ewangelicko-augsburską św. Mateusza⁴.

⁴ <https://lodzogradowa.grobonet.com> (dostęp: 15.09.2023).

Ryc. 17. Cmentarz ewangelicko-augsburski pw. św. Mateusza, ul. Sopocka 18
Źródło: oprac. J. Kotlicka

Nina Joachimiak z d. Kołatek 1944–2011, dr ekonomii, geograf

Studiowała geografie, a pracę magisterską pt. *Morfologia obszaru okolic Bełchatowa na tle zdarzeń geologicznych do czasu ustąpienia zlodowacenia środkowopolskiego* napisała pod kierunkiem prof. J. Dylika (1972). Po ukończeniu studiów podjęła pracę w Pracowni Metodyki Nauczania Geografii, a po kilku latach przeniosła się do utworzonego na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Zakładu Badań Regionalnych. Jej zainteresowania naukowe obejmowały zagadnienia gospodarki gruntami i rynku nieruchomości. Pracę doktorską pt. *Wpływ obrotu ziemią na przemiany struktury agrarnej (na przykładzie województwa piotrkowskiego)* napisała pod kierunkiem prof. A. Jewtuchowicz (1992).

Kwaterna H, rząd 6, grób 1, grób pojedynczy, rodziny Kołatek; tablica Niny Joachimiak położona na płycie poziomej.

WARSZAWA – CMENTARZ POWĄZKOWSKI, STARE POWĄZKI PRZY ULICY POWĄZKOWSKIEJ 14⁵

Stanisław Berezowski 1910–1986, profesor, geograf, specjalność geografia ekonomiczna

Studiował geografie oraz nauki polityczne na Uniwersytecie Jagiellońskim. Studia w zakresie spraw międzynarodowych kontynuował na Uniwersytecie Paryskim, pracując równolegle w Konsulacie Generalnym RP w Paryżu. W czasie wojny był w Komendzie Głównej Armii Krajowej, brał również udział

⁵ <https://mapa.um.warszawa.pl/mapaApp1/mapa?service=cmentarze> (dostęp: 15.09.2023).

w powstaniu warszawskim. Po wojnie podjął pracę w instytucjach planowania gospodarczego i w Katedrze Geografii Ekonomicznej SGH. Równoległe od roku 1948 pracował na Uniwersytecie Łódzkim, gdzie zorganizował Katedrę Geografii Ekonomicznej i kierował nią przez kilka lat, dojeżdżając z Warszawy. Interesował się głównie problematyką regionalizacji ekonomicznej i teorią regionu geograficznego. Był autorem kilku akademickich podręczników geograficznych.

Więcej: J. Kondracki (1986), *Stanisław Wiktor Berezowski (1910–1986)*, „Czasopismo Geograficzne”, t. 57, z. 3.

Kwaterna 67, rząd 5, grób 17–18, grobowiec rodzinny – Berezowscy, Jakimowiczowie, Wywijanek.

Józef Gołąb 1904–1968, profesor, geolog, hydrogeolog

Studia z geologii i paleontologii ukończył na Uniwersytecie Poznańskim w 1926 roku, tam otrzymał również (1930) stopień doktora w zakresie geologii i paleontologii. Przez wiele lat prowadził badania naukowe na macierzystej uczelni. Następnie przeniósł się na Uniwersytet Jagielloński, gdzie pracował w Katedrze Geologii. 6 listopada 1939 roku wraz z wieloma profesorami UJ został podstępnie aresztowany i wywieziony do obozu koncentracyjnego Sachsenhausen i następnie do Dachau. Po wojnie wrócił do Krakowa i pracował w Państwowym Instytucie Geologicznym. W 1953 roku podjął pracę na Wydziale Geologii Uniwersytetu Warszawskiego, gdzie zorganizował Katedrę Hydrogeologii i był jej kierownikiem do końca życia. Prowadził prace badawcze z geologii i hydrologii w różnych rejonach Polski, wykonywał ekspertyzy dla wielu inwestycji przemysłowych. Był autorem wielu podręczników akademickich. W latach 1949–1966 dojeżdżał do Łodzi, zorganizował na Uniwersytecie Łódzkim Katedrę Geologii i był jej kierownikiem, prowadził zajęcia z geologii regionalnej i geologii historycznej.

Więcej: Z. Pazdro (1970), *Józef Gołąb (1904–1968)*, „Rocznik Polskiego Towarzystwa Geologicznego”, t. 40, z. 3–4, s. 481–488.

Kwaterna 209, rząd 5, grób 30, grób pojedynczy, duży gład narzutowy ustawiony na płycie.

Helena Hurcewicz 1912–2007, dr nauk przyrodniczych, paleozoolog

W 1938 roku ukończyła studia geograficzne na Uniwersytecie im. Stefana Batorego w Wilnie pracą magisterską pt. *Geneza i rozwój terytorialny miasta Baranowicze*. Pochodziła z Baranowicz, w których uzyskała początkowe wykształcenie, a po studiach podjęła pierwszą pracę, przeżyła tam wojnę i pierwsze lata po niej. W 1949 roku została zmuszona do wyjazdu z rodzinnego

miasta, zamieszkała w Łodzi. W 1952 roku podjęła pracę na uczelni, najpierw na PWSP, a następnie na UŁ w Katedrze Geologii Instytutu Geograficznego. Doktorat uzyskała w 1964 roku na Uniwersytecie Łódzkim, przedstawiając pracę pt. *Gąbki górnej kredy z południowej Polski* napisaną pod kierunkiem prof. R. Kozłowskiego (UW). W pracy naukowej skupiała się na paleozoologii, a szczególnie zajmowała się gąbkami kopalnymi. Była w tej dziedzinie ekspertem i jedynym specjalistą w Polsce, utrzymywała ściśle kontakty z badaczami gąbek kopalnych na całym świecie.

Kwatera 299, rząd 4, grób 27, grób pojedynczy, rodzinny – Hurcewiczowie, Nowakowska.

Stanisław Pietkiewicz 1894–1986, profesor, kartograf, hydrolog, geograf

Wykształcenie zdobywał na początku XX wieku na Politechnice w Piotrogradzie i Kijowie, a po I wojnie światowej w Wojskowym Instytucie Geograficznym, w Wolnej Wszechnicy Polskiej i na Uniwersytecie Warszawskim. Zainteresowanie kartografią zrodziło się u niego najwcześniej, jeszcze w młodości, było wciąż rozwijane i stało się również przedmiotem pracy habilitacyjnej pt. *O sposobach przedstawiania terenu na mapach* (1936). Studia przyrodnicze na UW zaowocowały zainteresowaniem geomorfologią, szczególnie obszarami akumulacji glacialnej. W tym nurcie na podstawie rozprawy pt. *Pojezierze Suwalszczyzny Zachodniej* otrzymał stopień doktora (1929). Po I wojnie światowej brał udział w wytyczaniu granicy polsko-niemieckiej. W czasie II wojny światowej na zlecenie Delegatury Rządu na Kraj przygotowywał argumentację geograficzną dotyczącą przyłączenia do Polski ziem północnych i zachodnich. Po II wojnie światowej przygotowywał materiały do wytyczenia granicy na Odrze i Nysie. Od 1950 roku kierował Katedrą Kartografii na UW, współpracował z geografami różnych dyscyplin, m.in. uczestniczył w opracowaniach *Przeglądowej mapy geologicznej Polski*. Wydał kilka podręczników akademickich. Jednocześnie w latach 1950–1969 pracował na UŁ, kierował Katedrą Geografii Fizycznej II, wykładał hydrografię i oceanografię, geografii fizyczną Polski, geografii regionalną. W Łodzi stworzył zespół badawczy i prowadził badania hydrograficzne i geomorfologiczne w okolicach Łodzi.

Więcej: *Stanisław Pietkiewicz (1894–1986). Twórca pierwszej w Polsce Katedry Kartografii. Geograf i historyk – Wspomnienia współpracowników i wychowanków w setną rocznicę urodzin* (1995), red. W. Grygorenko, „Prace i Studia Geograficzne”, t. 17, Wydział Geografii i Studiów Regionalnych UW, Warszawa.

Kwatera 256, rząd 5, grób 15, grób pojedynczy, rodziny Pietkiewiczów.

Ludwik Straszewicz 1916–1987, profesor, geograf, specjalność geografia ekonomiczna

Był synem Bohdana, założyciela i wydawcy „Gazety Polskiej”, tytułu o patriotycznym profilu. Gazeta w czasach komunizmu została zamknięta. Bohdan Straszewicz zgłosił się jako ochotnik na wojnę polsko-bolszewicką, podczas której zginął w bitwie pod Radzyminem. Doświadczenie straty ojca, szacunek dla idei, jakiej on służył oraz patriotyczna działalność również wcześniejszych pokoleń ukształtowały u Ludwika Straszewicza postawę szacunku do tradycji, patriotyzmu, szacunku dla różnorodności. Wartości te starał się przekazywać swoim uczniom i wychowankom. Profesor wychowywał się i zdobywał wykształcenie w Warszawie. Studiował w Szkole Głównej Handlowej, którą po wojennej przerwie ukończył w 1945 roku ze stopniem magistra nauk ekonomicznych. Stopień doktora uzyskał w 1949 roku na Uniwersytecie Wrocławskim. W 1952 roku zamieszkał w Łodzi, związał się z Uniwersytetem Łódzkim i tu uzyskiwał tytuły naukowe. W strukturach organizacyjnych uczelni pełnił wiele funkcji, był m.in. kierownikiem Katedry Geografii Ekonomicznej przekształconej później w Instytut Geografii Ekonomicznej i Organizacji Przestrzeni. Działalność naukowa Profesora rozwijała się w trzech głównych nurtach. Pierwszym była geografia miast, w tym szczególnie studia nad strukturą przestrzenno-funkcjonalną miast i aglomeracji miejskich, badania ośrodków lokalnych, rozwój wielkich stolic Europy, problemy urbanizacji, zagadnienia strefy podmiejskiej. Drugim nurtem była geografia przemysłu, szczególnie struktura przestrzenna przemysłu włókienniczego w Polsce i innych krajach Europy, rozwój i struktura okręgów przemysłowych, w tym szczególnie Łodzi i Łódzkiego Okręgu Przemysłowego. Trzeci nurt to geografia regionalna krajów romańskich i regionów europejskich, Łodzi i województwa łódzkiego, Śląska Opolskiego. Poza tym w nurtach pobocznych znalazła się geografia jako nauka stosowana, dydaktyka szkoły wyższej, mniejszość polska we Francji. Realizowany przez Profesora Straszewicza szeroki zakres badań, stosowane w nich metody badawcze i nadanie im rangi międzynarodowej oraz kontynuowanie tych badań przez uczniów nazwane zostało łódzką szkołą geografii ekonomicznej, a Profesor uznawany jest za jej twórcę.

Więcej: *Profesor Ludwik Straszewicz* (1997), „Sylwetki Łódzkich Uczonych”, z. 41, Łódzkie Towarzystwo Naukowe, Łódź.

Kwatera 219, rząd 6, grób 7, grób rodziny Straszewiczów, grób modernistyczny z pionową granitową balustradą w łuku.

**WARSZAWA – WÓLKA WĘGLOWA – CMENTARZ KOMUNALNY
PÓŁNOCNY PRZY ULICY WÓYCICKIEGO 14**

Andrzej Werwicki 1930–2005, profesor, geograf, specjalność geografia ekonomiczna

Studiował geografię początkowo na Uniwersytecie Poznańskim, a ukończył ją na Uniwersytecie Warszawskim pracą magisterską pt. *Zmiany w rozmieszczeniu przemysłu włókienniczego w powiatach białostockim, bielskim i sokólskim* napisaną pod kierunkiem prof. K. Dziewońskiego (1955), który był również promotorem Jego pracy doktorskiej pt. *Ewolucja funkcji miast i osiedli miejskich w rejonie Wałbrzycha, Świnicy i Dzierżoniowa w latach 1787–1960* (1962). Stopień doktora habilitowanego uzyskał na podstawie publikacji pt. *Struktura przestrzenna średnich miast ośrodków wojewódzkich w Polsce* (1972). Przez wiele lat pracował w Instytucie Geografii PAN z kilkuletnią przerwą na pracę w Instytucie Kształcenia Nauczycieli. Od 1993 roku związał się z Uniwersytetem Łódzkim, był kierownikiem Katedry Gospodarki Przestrzennej i Planowania Regionalnego IGEiOP. W Jego pracy naukowej wyodrębniają się dwa nurty badawcze: geografia miast i geografia usług. Badania usług były szeroko zakrojone, obejmowały rolę usług w kształtowaniu bazy ekonomicznej miast, zagadnienia metodologii, zróżnicowania regionalnego poziomu usług, relacje między usługami rynkowymi i nierynkowymi.

Więcej: J. Dzieciuchowicz (2006), In Memoriam. *Andrzej Werwicki – Biografia naukowa*, „Acta Universitatis Lodziensis. Folia Geographica Socio-Oeconomica”, t. 7, s. 237–249.

Kwatera E-XI-5, rząd 2, grób 1–2.

**WROCLAW – OŁBIN – CMENTARZ PW. ŚW. WAWRZYŃCA PRZY ULICY
ODONA BUJWIDA 51**

Irena Czarnecka 1928–1990, doc. dr hab., geograf, specjalność geografia ekonomiczna

Pochodziła z Polesia. Jej rodzina, zmuszona do opuszczenia stron rodzinnych, po kilku krótkotrwałych pobytach w różnych miejscowościach ostatecznie osiadła w Kluczborku. Irena Czarnecka studiowała geografię na Uniwersytecie Wrocławskim i na tej uczelni uzyskała stopień doktora, przedstawiając pracę pt. *Dojazdy do pracy jako czynnik więzi w tworzeniu się zespołów produkcyjno-osadniczych na przykładzie wybranych obszarów Dolnego Śląska* (1964). Habilitowała się w Instytucie Geografii PAN na podstawie rozprawy pt. *Delimitacja zespołów osadniczych przy zastosowaniu grafów, na przykładzie codziennych*

dojazdów pracowniczych (1977). Pracowała na Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu, specjalizując się głównie w zakresie stosowania metod ilościowych w geografii, podejmowała również problematykę ochrony i kształtowania środowiska. Jako specjalista z zakresu metod ilościowych dostała propozycję pracy na Uniwersytecie Łódzkim, w Zakładzie Geografii Ekonomicznej i Organizacji Przestrzeni, którą podjęła i kontynuowała w latach 1974–1978.

Pole 5, aleja boczna, grób 72.

Jan Wojciechowski 1906–1994, profesor, mineralog, petrograf

Był absolwentem Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie (1938), gdzie studiował chemię, a po studiach podjął pracę w macierzystej uczelni. W czasie wojny był żołnierzem AK. Po wojnie, kiedy polskim profesorom nie pozwolono nauczać w wileńskiej uczelni i znaczna część wysiedlonej kadry naukowej trafiła do Torunia, kontynuował pracę na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika. W latach 60. przeniósł się na Uniwersytet Łódzki, a od 1970 roku kierował Pracownią Mineralogii i Petrografii w Instytucie Geograficznym UŁ. Był specjalistą w zakresie mineralogii, krystalografii i petrografii. Wiele podróżował w celach naukowych, zbierając okazy skał i minerałów. Później zasiliły one zbiory Muzeum Geologicznego UŁ. W latach 1973–1986 był wykładowcą na Uniwersytecie w Lubumbashi (Demokratyczna Republika Konga).

Więcej: K. Kozuchowski (2005), *Profesorowie. Pro Memoria*, [w:] *Sześćdziesiąt lat geografii w Uniwersytecie Łódzkim*, t. 1, Wydział Nauk Geograficznych UŁ, Łódź, s. 37–38.

Pole 11, aleja boczna, grób 128B.

WROCŁAW – CMENTARZ OSOBOWICKI PRZY ULICY OSOBOWICKIEJ 59

Stanisław Laskowski 1933–2018, profesor, nauki rolnicze, gleboznawca

Pochodził z województwa stanisławowskiego. W 1944 roku, po zamordowaniu rodziców przez bandy UPA w wieku jedenastu lat został sierotą. Po wymuszonym opuszczeniu rodzinnych stron wraz z dalszą rodziną osiadł we Wrocławiu. Studiował w Wyższej Szkole Rolniczej we Wrocławiu, stopień magistra inżyniera rolnictwa z zakresu chemii rolnej i gleboznawstwa uzyskał na podstawie pracy pt. *Niektóre właściwości fizyczne i chemiczne mady średniej i gleby mulowo-błotnej* (1957). Początkowo pracował w instytucjach zajmujących się problemami gleboznawstwa, a następnie podjął studia doktoranckie w macierzystej WSR, zakończone pracą doktorską pt. *Skład frakcyjny połączeń próchnicznych niektórych kategorii gleb górskich Sudetów* i uzyskaniem stopnia

doktora nauk rolniczych (1969). Następnie rozpoczął pracę w Katedrze Gleboznawstwa WSR. Stopień doktora habilitowanego otrzymał, przedstawiając rozprawę pt. *Powstawanie i rozwój oraz właściwości gleb aluwialnych doliny środkowej Odry* (1986). W toku dalszej pracy rozszerzył zainteresowania badawcze na problemy ochrony środowiska oraz rekultywacji terenów przemysłowych i górnictwa. W roku 1989 podjął pracę w Zakładzie Gleboznawstwa i Paleopedologii UŁ, gdzie kontynuował badania gleb. Badał m.in. zawartości metali ciężkich w glebach aglomeracji łódzkiej i kontynuował badania z zakresu ochrony środowiska.

Więcej: W. Tołoczko (2018), *Stanisław Laskowski (1933–2018)*, „Acta Universitatis Lodzianis, Folia Geographica Physica”, t. 17, s. 63–66.

Pole 127, rząd 12, grób 507.

KRAKÓW – ZWIERZYNIEC – CMENTARZ SALWATORSKI PRZY ALEI J. WASZYNGTONA

Julian Sokołowski 1932–2004, profesor, nauki techniczne, geolog

Ukończył studia w Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, uzyskując w 1955 roku dyplom magistra inżyniera geologii ze specjalizacją w zakresie geologii i poszukiwań złóż ropy i gazu. Dyscypliny naukowe uprawiane przez prof. Sokołowskiego to: geologia naftowa, geosynoptyka (był jej twórcą) oraz geotermia. Pracował w przedsiębiorstwach poszukiwawczych, w Państwowym Instytucie Geologicznym oraz w Polskiej Akademii Nauk. Stopnie naukowe uzyskiwał na AGH: w 1964 roku stopień doktora, a w 1967 roku stopień doktora habilitowanego nauk technicznych. Od 1998 roku był zatrudniony na Uniwersytecie Łódzkim, najpierw jako kierownik Zakładu Geologii Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi, a od 1999 roku jako kierownik Katedry Geologii, Geosynoptyki i Zrównoważonego Rozwoju.

Więcej: J. Sokołowska (2015), *Julian Sokołowski – Geolog (1932–2004)*, „Vivat Akademia”, nr 13, s. 37–41.

Sektor L, rząd 4, grób 15, grób pojedynczy.

**PABIANICE – CMENTARZ KOMUNALNY PRZY ULICY J. KILIŃSKIEGO
57/59⁶**

Ewa Witczak z d. Marczyńska 1948–2000, dr geografii, specjalność geografia ekonomiczna

Studia geograficzne na specjalizacji geografia ekonomiczna ukończyła pracą magisterską pt. *Zmiany form użytkowania ziemi w miastach Łódzkiej Aglomeracji Miejskiej w latach 1962–1972. Miasto Pabianice* napisaną pod kierunkiem prof. T. Olszewskiego (1973). Zatrudniona została w Zakładzie Geografii Ekonomicznej i Organizacji Przestrzeni, a po utworzeniu Zakładu Lokalizacji Produkcji i Gospodarki Przestrzennej była jego pracownikiem. Swoje zainteresowania naukowe koncentrowała głównie na problematyce geografii przemysłu i geografii rolnictwa regionu łódzkiego. Rozprawę doktorską pt. *Struktura przestrzenna powiązań produkcyjnych łódzkiego przemysłu włókienniczego* napisała pod kierunkiem prof. L. Straszewicza (1983). Używała również nazwiska Marczyńska-Witczak.

Sektor 7A, rząd 4, grób 8, grób pojedynczy, rodzinny – Ewa Witczak, Zofia Marczyńska.

**KONSTANTYNÓW ŁÓDZKI – CMENTARZ KATOLICKI NARODZENIA NMP
PRZY ULICY ŁASKIEJ 61**

Krystyna Dykczyńska z d. Sierakowska 1939–2008, mgr geografii, hydrograf

Pracę magisterską pt. *Zróżnicowanie klimatyczne Buska Zdroju i okolicy* napisała pod kierunkiem prof. S. Zycha (1963). Początkowo zatrudniona była jako nauczyciel akademicki w Katedrze Meteorologii, Klimatologii i Hydrologii, później jako specjalista geograf w Zakładzie Hydrologii i Gospodarki Wodnej. Brała udział w pracach hydrograficznych i kartowania hydrograficznego, a wyniki tych badań publikowała. Ponadto prowadziła dokumentację prac badawczych oraz bibliotekę Zakładu.

Kwatera 27, linia 9, grób 139.

⁶ <https://pabianice.grobonet.com> (dostęp: 15.09.2023).

DOBROŃ – CMENTARZ PARAFIALNY PRZY ULICY SIENKIEWICZA 41⁷**Anna Sadłowska 1925–2017**, dr geografii, geomorfolog

Studia geograficzne na Uniwersytecie Łódzkim ukończyła w 1952 roku pracą magisterską pt. *Morfologia okolic Sieradza*, którą pisała pod kierunkiem prof. J. Dylika. Jej dalsze badania pozostały w nurcie geomorfologii, a stopień doktora uzyskała, przedstawiając rozprawę pt. *Rozwój rzeźby międzyrzecza Pilicy Czarnej i Drzewiczki* napisaną pod kierunkiem prof. A. Dylikowej. Przez pierwszych kilkanaście lat pracowała w Zakładzie Geologii jako nauczyciel akademicki oraz brała udział w opracowaniach zdjęcia geologicznego oraz zdjęcia geomorfologicznego Polski. W 1963 roku podjęła pracę w Bibliotece Instytutu Geograficznego, a od 1969 roku była jej kierownikiem.

ID grobu: 469, sektor 2, grób podwójny rodziny Sadłowskich.

RADOMSKO – STOBIECKO MIEJSKIE – CMENTARZ PARAFII ŚW. ROCHA PRZY ULICY BRZEŹNICKIEJ 73⁸**Elżbieta Dziegieć 1939–2009**, profesor, geograf, specjalność geografia ekonomiczna

Traumą wyniesioną z wczesnego dzieciństwa Elżbiety Dziegieć było to, że była świadkiem aresztowania ojca przez niemieckiego policjanta. Ojciec zesłany został do Oświęcimia i tam zginął. Studia geograficzne odbywała na Uniwersytecie Łódzkim i bezpośrednio po studiach rozpoczęła pracę w Katedrze Geografii Ekonomicznej. Uczestniczyła w zespołowych badaniach funkcji, rangi i zasięgu oddziaływania ośrodków lokalnych i w tym nurcie była Jej praca doktorska pt. *Zróżnicowanie społeczno-gospodarcze wsi w aspekcie stażu administracyjnego (na przykładzie województwa łódzkiego)*, którą napisała pod kierunkiem prof. L. Straszewicza (1976). Później zainteresowania naukowe przeniosła na geografę turystyki, podejmując prace m.in. z zakresu stref rekreacyjnych na zapleczu wielkich miast, wyjazdów wakacyjnych. Następnie prowadziła badania wpływu turystyki na przemiany osadnictwa wiejskiego i to zagadnienie ujęte w pracy pt. *Urbanizacja turystyczna terenów wiejskich w Polsce* było podstawą habilitacji, którą uzyskała na Uniwersytecie Jagiellońskim (1996). Na uczelni podejmowała się zadań organizacyjnych, przez wiele lat była kierownikiem Podyplomowego Studium Turystyki, sekretarzem i współredaktorem

⁷ <http://mogily.pl/dobron/pochowani> (dostęp: 15.09.2023).⁸ <https://www.icmentarze.pl/icmentarze/index.php/info-cmentarz-stobiecko-miejskie> (dostęp: 15.09.2023).

czasopisma „Turyzm”, kierownikiem naukowym corocznych „Warsztatów badawczych z geografii turystyki”. Prowadziła szeroką współpracę międzynarodową, m.in. była członkiem Komisji Geografii Turystyki i Czasu Wolnego Międzynarodowej Unii Geograficznej.

Więcej: S. Liszewski (2009), *Profesor Elżbieta Dziegieć. Działalność naukowa, dydaktyczna i organizacyjna*, „Turyzm”, t. 19, nr 1–2, s. 5–8.

Kwatera B2, grób 12, grób podwójny, rodzinny – Tazbir, Dziegieć.

WIELUŃ – CMENTARZ PARAFIALNY PRZY ULICY 3 MAJA⁹

Robert Wiluś 1962–2020, dr geografii, specjalność geografia turystyki

Studiował geografię na specjalności geografia turystyki i zagadnienia te skupiały Jego zainteresowania badawcze. Pracę magisterską pt. *Wpływ turystyki wypoczynkowej na urbanizację Jastrzębiej Góry* napisał pod kierunkiem prof. S. Liszewskiego (1986). Po studiach podjął pracę w Katedrze przekształconej później w Instytut Geografii Miast i Turystyki, gdzie przygotował pracę doktorską pt. *Rozwój funkcji turystycznej w dolinie Warty na odcinku od Działoszyna do Uniejowa*, której promotorem był prof. S. Liszewski (1996). W dorobku miał kilkadziesiąt publikacji naukowych z zakresu geografii turystyki. Podejmował również wiele działań organizacyjnych w Instytucie, na forum krajowym i międzynarodowym, był m.in. przez 26 lat sekretarzem naukowym ogólnopolskiej konferencji „Warsztaty z geografii turystyki”.

Więcej: B. Krakowiaki i in. (2021), *Dr Robert Wiluś (1962–2020)*, „Turyzm/Tourism”, t. 31, nr 1, s. 7–10.

Sektor 2, rząd 15, grób 3, grób podwójny, rodziny Wiluś.

DĄBRÓWKI K. ŁAŃCUTA – CMENTARZ PARAFII ŚW. JÓZEFA

Stanisław Pączka 1930–1995, profesor, geograf, specjalność geografia ekonomiczna

Studia geograficzne odbył w Państwowej Wyższej Szkole Pedagogicznej w Łodzi i bezpośrednio po studiach podjął pracę w macierzystej uczelni, a po włączeniu PWSP do Uniwersytetu Łódzkiego został pracownikiem Katedry Geografii Ekonomicznej UŁ. Stopień doktora uzyskał, przedkładając pracę pt. *Zasięg i formy oddziaływania przemysłu włókienniczego na rolnicze zaplecze w województwie łódzkim*, której promotorem był prof. L. Straszewicz (1967), a stopień doktora

⁹ <https://wielunparafialny.grobonet.com> (dostęp: 15.09.2023).

habilitowanego na podstawie rozprawy pt. *Struktura przestrzenna przemysłu włókienniczego w Polsce* (1979). Geografia przemysłu, zwłaszcza przemysłu włókienniczego, była Jego głównym kierunkiem badawczym, ale obok tego równie ważne były dla niego problemy energetyki opartej na eksploatacji węgla brunatnego, badania funkcji małych miast, szczególnie miast Opolszczyzny, badania procesów restrukturyzacyjnych aglomeracji miejsko-przemysłowych. Profesor Pączka angażował się szeroko w działalność dydaktyczną i organizacyjną. Był inicjatorem powołania specjalizacji dydaktycznej gospodarka przestrzenna i planowanie przestrzenne oraz zorganizował Katedrę Gospodarki Przestrzennej i Planowania Regionalnego, której był kierownikiem. Przez wiele lat był dyrektorem Instytutu Geografii Ekonomicznej i Organizacji Przestrzeni UŁ. Na forum międzynarodowym był aktywnym członkiem International Standing Working Group of Textile Geography i redaktorem czasopisma naukowego tej grupy. Znaczna część działalności organizacyjnej prof. Pączki to aktywność w Polskim Towarzystwie Geograficznym. Przez dwie kadencje był przewodniczącym Oddziału Łódzkiego PTG, podczas których zorganizował ogólnopolskie konferencje.

Więcej: S. Liszewski (1995), *Stanisław Pączka 1930–1995*, „Przegląd Geograficzny”, t. 67, z. 3–4, s. 415–418.

Na cmentarzu nie ma oznaczonych kwater, grób pojedynczy.

SEKOWA K. GORLIC – CMENTARZ PARAFII ŚW. JÓZEFA OBLUBIEŃCA NMP

Barbara Chudy 1927–1999, profesor, geograf, ekonomista

Studia geograficzne zakończyła pracą magisterską pt. *Rejony fizjograficzne okolic Wojcieszowa* (1956). Stopień doktora nauk przyrodniczych uzyskała na Wydziale BNZ na podstawie rozprawy pt. *Struktura przestrzenna źródeł zaopatrzenia Łodzi w materiały budowlane (wapno, cement, kruszywo i kamienie budowlane)*, której promotorem był prof. L. Straszewicz (1965). Habilitacja przeprowadzona była na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym UŁ na podstawie pracy pt. *Ekonomiczne problemy degradacji i ochrony środowiska w rejonie Włocławka* (1987). Prowadziła badania naukowe z zakresu ochrony i kształtowania środowiska naturalnego, w tym środowiskowych uwarunkowań działalności gospodarczej. Pracę dydaktyczną rozpoczęła w Wyższej Szkole Ekonomicznej i kontynuowała na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym UŁ, początkowo były to zajęcia z geografii ekonomicznej, później również z kształtowania i ochrony środowiska. Nieprzerwanie była koordynatorem przedmiotów geograficznych na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym UŁ.

Sektor A, rząd XIII, ID grobu: 70, grób podwójny, rodziny Barszczewskich, Barbara Chudy.

**SKOTNIKI (POW. PIOTRKOWSKI) – CMENTARZ PARAFII
NIEPOKALANEGO POCZĘCIA NMP¹⁰**

Emil Chudy 1929–1978, dr geografii, specjalność geografia fizyczna

Pracę magisterską pt. *Geomorfologia okolic Sierzaw* napisał pod kierunkiem prof. J. Dylika (1955), a doktorat pt. *Stratygrafia i morfologia zachodniej strefy krawędziowej Wyżyny Łódzkiej w dorzeczu górnej Łódki i Jasieni* pod kierunkiem prof. M. Dorywalskiego (1967). Pracował w Zakładzie Geologii, początkowo na PWSP, następnie w Instytucie Geograficznym UŁ. Po doktoracie przeszedł do pracy na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym UŁ.

Sektor A, rząd 1, kwatery 24, grób pojedynczy.

**SUWAŁKI – CMENTARZ PARAFIALNY PRZY ULICY WOJSKA
POLSKIEGO 36**

Maria Szemeta 1939–2017, mgr geografii

Studia geograficzne na Uniwersytecie Łódzkim zakończyła pracą magisterską pt. *Typy naturalnego środowiska geograficznego okolic Kamińska* napisaną pod kierunkiem prof. M. Dorywalskiego (1964), a następnie zatrudniona została w Zakładzie Geografii Regionalnej. Zainteresowania naukowe koncentrowała na rekonstrukcji i zmianach krajobrazu pod wpływem czynników antropogenicznych. Drugim obszarem Jej zainteresowań była dydaktyka geografii, które kontynuowała również w Instytucie Kształcenia Nauczycieli. Od początku powołania Olimpiady Geograficznej pracowała w jej Komitecie Głównym.

**ZELÓW – CMENTARZ EWANGELICKO-REFORMOWANY BRACI CZESKICH
PRZY ULICY CMENTARNEJ**

Józef Jersak 1929–1991, profesor, geograf, geomorfolog

Ukończył studia na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu Łódzkiego w 1952 roku pracą magisterską pt. *Przyczynki do znajomości paproci krajowych* napisaną pod kierunkiem prof. J. Mowszowicza. Od początku 1953 roku pracował w Instytucie Geograficznym UŁ i prowadził badania geomorfologiczne. Szczególnie zainteresowany był lessami. Pracę doktorską pt. *Stratygrafia i geneza lessów okolic Kunowa* napisał pod kierunkiem prof. J. Dylika (1964). Również lessów dotyczyła praca pt. *Litologia i stratygrafia lessu wyżyn południowej Polski*, która

¹⁰ <https://www.ecmentarze.pl/parafia/skotniki> (dostęp: 15.09.2023).

w 1973 roku była podstawa przewodu habilitacyjnego. Brał udział w kilku wyprawach polarnych, na Spitsbergen w latach 50. i na wyspę King George w latach 70. W 1979 roku przeniósł się z Łodzi na Uniwersytet Śląski.

Kwaterna D.

Janina Jałoszyńska, starszy technik

Urodziła się w 1923 roku. Od 1951 roku pracowała jako laborantka, najpierw w Zakładzie Geografii PWSP, a następnie krótko w Zakładzie Geografii Fizycznej Uniwersytetu Łódzkiego. Przez zdecydowaną większość okresu aktywności zawodowej była pracownikiem Biblioteki Instytutu Geograficznego, wykonując prace przy opracowaniu zbiorów, tworzeniu katalogów, wymianie publikacji, dyżurach. W 1983 roku przeszła na emeryturę. Data śmierci i miejsce pochówku nie zostały ustalone.

SOFIA – BULGARIA

Marin Baczarow 1936–2006, profesor, geograf, specjalność geografia ekonomiczna

Studia geograficzne ukończył na Uniwersytecie w Sofii, po których podjął studia doktoranckie na Uniwersytecie Warszawskim. Pracę doktorską pt. *Funkcja zaopatrzeniowa strefy podmiejskiej Łodzi* (1964) przygotował pod kierunkiem prof. J. Kostrowickiego. Po powrocie do Bułgarii pracował na Uniwersytecie Sofijskim, na którym uzyskiwał kolejne stopnie naukowe i pełnił funkcje organizacyjne. Po przedłożeniu rozprawy pt. *Turystyka w środowisku osiedli* otrzymał stopień doktora habilitowanego i został profesorem. W 1995 roku został zatrudniony w Katedrze Geografii Miast i Turyzmu Uniwersytetu Łódzkiego. Zainteresowania badawcze koncentrował na geografii turystyki i w tej dziedzinie miał duży dorobek publikacyjny. Obok geografii turystyki interesował się również geografiami polityczną. Aktywnie współpracował na forum międzynarodowym, uczestnicząc w kongresach i grupach roboczych Międzynarodowej Unii Geograficznej.

Więcej: S. Liszewski (2007), *Charakterystyka dorobku naukowego, organizacyjnego i dydaktycznego Profesora Marina Bachvarova*, „Turystyka/Tourism”, t. 17, nr 1–2, s. 5–11.

Wyrażam podziękowanie mgr Elwirze Grabowskiej-Stefko z Archiwum Uniwersytetu Łódzkiego za udzieloną mi pomoc oraz Koleżankom i Kolegom: Zofii Bałwierz, Janowi Goździkowi, Piotrowi Jędrasikowi, Wojciechowi Michalskiemu, a także zmarłej już śp. Annie Kolasińskiej-Wróbel, za przekazane informacje.

Źródła

Akta osobowe. Archiwum Uniwersytetu Łódzkiego. Uniwersytet Łódzki. Skład osobowy, rok akademicki 1973/74 i następne do 1997/1998. Łódź 1974–1997.

Bibliografia

- Jesiołowska K. (2003), *Cmentarze jako element zagospodarowania przestrzeni Łodzi*, Łódź, praca magisterska, promotor prof. T. Marszał, Biblioteka Geograficzna.
- Maczubski T. (1989), *Zasady inwentaryzacji krajoznawczej cmentarzy*, Wydawnictwo PTTK „Kraj”, Warszawa.
- Pamięci... Geografom Uniwersytetu Łódzkiego 1945–2012* (2012), oprac. J. Kotlicka, Wydział Nauk Geograficznych UŁ, Łódź.
- Pięćdziesiąt lat geografii w Uniwersytecie Łódzkim* (1995), „Acta Universitatis Lodzianensis. Folia Geographica”, t. 20.
- Sześćdziesiąt lat geografii w Uniwersytecie Łódzkim (1945–2005)* (2005), t. 1, 2, Wydział Nauk Geograficznych UŁ, Łódź.
- Zabytkowe cmentarze i mogiły w Polsce. Województwo łódzkie* (1996), oprac. A. Lewkowska, W. Walczak, Ośrodek Ochrony Zabytkowego Krajobrazu, Warszawa.
- Anna Dylikowa: profesor, nauczyciel, wychowawca* (1999), red. J. Goździk, Stowarzyszenie Oświatowców Polskich, Toruń.
- Burchard J. (1992), *Henryk Dubaniewicz 1938–1992*, „Acta Universitatis Lodzianensis. Folia Geographica”, t. 16, s. 3–6.
- Docent Zdzisław Batorowicz* (2008), „Sylwetki Łódzkich Uczonych”, z. 88, Łódzkie Towarzystwo Naukowe, Łódź.
- Dylik J. (1973), *Juliusz Jurczyński 1889–1972*, „Czasopismo Geograficzne”, t. 44, z. 3–4, s. 447–450.
- Dylikowa A. (1976), *Mieczysław Dorywalski (25.XI.1905–7.III.1975)*, „Czasopismo Geograficzne”, t. 47, z. 1, s. 99–102.
- Dylikowa A. (1977), *Julia Olchowik Kolasińska (1922–1977)*, „Czasopismo Geograficzne”, t. 48, z. 4, s. 477–479.
- Dylikowa A. (1994), *Tadeusz Klatka (1914–1993)*, „Czasopismo Geograficzne”, t. 65, z. 1, s. 87–88.
- Dzieciuchowicz J. (2006), In Memoriam. *Andrzej Werwicki – Biografia naukowa*, „Acta Universitatis Lodzianensis. Folia Geographica Socio-Oeconomica”, t. 7, s. 237–249.
- Jokieli P. (2022), *Wspomnienie o profesorze Zygmuncie Maksymiuku (1932–2021)*, „Czasopismo Geograficzne”, t. 93, z. 2, s. 379–385.

- Klajnert Z. (1973), *Stefan Jewtuchowicz 1911–1972*, „Przegląd Geograficzny”, t. 45, z. 2, s. 433–436.
- Klajnert Z. (1987), *Grzegorz Wasiak (1945–1986)*, „Czasopismo Geograficzne”, t. 58, z. 3, s. 379–380.
- Kłysik K., Zawadzka A. (2001), *Mieczysława Tarajkowska (1930–2000)*, „Przegląd Geofizyczny”, t. 46, z. 3, s. 241–243.
- Kondracki J. (1986), *Stanisław Wiktor Berezowski (1910–1986)*, „Czasopismo Geograficzne”, t. 57, z. 3.
- Koter M. (2014), *Profesor zwyczajny dr hab. Mariusz Kulesza (1950–2014). Sylwetka i dorobek naukowy*, „Acta Universitatis Lodziensis. Folia Geographica Socio-Oeconomica”, t. 16, s. 3–11.
- Kożuchowski K. (2005), *Profesorowie. Pro Memoria*, [w:] *Sześćdziesiąt lat geografii w Uniwersytecie Łódzkim*, t. 1, Wydział Nauk Geograficznych UŁ, Łódź, s. 37–38, 41–42, 49–50, 51–52.
- Krakowiak B., Latosińska J., Makowska-Iskierka M., Włodarczyk B., Wojciechowska J. (2021), *Dr Robert Wiluś (1962–2020)*, „Turystyka/Tourism”, t. 31, nr 1, s. 7–10.
- Krysiak S. (2013), *Władysław Baliński (1943–2013)*, „Acta Universitatis Lodziensis. Folia Geographica Physica”, t. 12, s. 127–131.
- Liszewski S. (1995), *Stanisław Pączka 1930–1995*, „Przegląd Geograficzny”, t. 67, z. 3–4, s. 415–418.
- Liszewski S. (1998), *Profesor Stanisław Gorzuchowski 6 VI 1899–22 III 1948*, „Przegląd Geograficzny”, t. 70, z. 1–2, s. 111–117.
- Liszewski S. (2007), *Charakterystyka dorobku naukowego, organizacyjnego i dydaktycznego Profesora Marina Bachvarova*, „Turystyka/Tourism”, t. 17, nr 1–2, s. 5–11.
- Liszewski S. (2009), *Profesor Elżbieta Dziegieć. Działalność naukowa, dydaktyczna i organizacyjna*, „Turystyka”, t. 19, nr 1–2, s. 5–8.
- Pazdro Z. (1970), *Józef Gołąb (1904–1968)*, „Rocznik Polskiego Towarzystwa Geologicznego”, t. 40, z. 3–4, s. 481–488.
- Profesor Anna Dylkowa (1992)*, „Sprawozdania z Czynności i Posiedzeń”, z. specjalny, Łódzkie Towarzystwo Naukowe, Łódź, s. 16.
- Profesor Halina Klatkova (1995)*, „Sylwetki Łódzkich Uczonych”, z. 22, Łódzkie Towarzystwo Naukowe, Łódź.
- Profesor Jan Dylak (1995)*, „Sylwetki Łódzkich Uczonych”, z. 21, Łódzkie Towarzystwo Naukowe, Łódź.
- Profesor Ludwik Straszewicz (1997)*, „Sylwetki Łódzkich Uczonych”, z. 41, Łódzkie Towarzystwo Naukowe, Łódź.
- Profesor Stanisław Liszewski (2011)*, „Sylwetki Łódzkich Uczonych”, z. 100, Łódzkie Towarzystwo Naukowe, Łódź.

- Profesor Tadeusz Krzemiński (1998), „Sylwetki Łódzkich Uczonych”, z. 44, Łódzkie Towarzystwo Naukowe, Łódź.
- Rühle E. (1984), *Feliks Różycki 1887–1981*, „Rocznik Polskiego Towarzystwa Geologicznego”, t. 54, z. 3–4, s. 471–473.
- Sokołowska J. (2015), *Julian Sokołowski – Geolog (1932–2004)*, „Vivat Akademia”, nr 13, s. 37–41.
- Stanisław Pietkiewicz (1894–1986). *Twórca pierwszej w Polsce Katedry Kartografii. Geograf i historyk – Wspomnienia współpracowników i wychowanków w setną rocznicę urodzin* (1995), red. W. Grygorenko, „Prace i Studia Geograficzne”, t. 17, Wydział Geografii i Studiów Regionalnych UW, Warszawa.
- Tołoczko W. (2018), *Stanisław Laskowski (1933–2018)*, „Acta Universitatis Lodzianensis, Folia Geographica Physica”, t. 17, s. 63–66.
- Trawczyńska A. (2014), *Barbara Manikowska (1930–2014)*, „Acta Universitatis Lodzianensis. Folia Geographica Physica”, t. 13, s. 107–118.
- Włodarczyk B., Matczak A., Tanaś S. (2016), *Monika Sławek 1965–2015*, „Turystyka i Tourism”, t. 26, nr 1, s. 7–10.

Źródła internetowe

- <http://cmentarzekomunalne.lodz.systkom.pl> (dostęp: 15.09.2023).
- <http://mogily.pl/dobron/pochowani> (dostęp: 15.09.2023).
- <http://mogily.pl/sekowa> (dostęp: 15.09.2023).
- <https://lodzogrodowa.grobonet.com> (dostęp: 15.09.2023).
- <https://mapa.um.warszawa.pl/mapaApp1/mapa?service=cmentarze> (dostęp: 15.09.2023).
- <https://pabianice.grobonet.com> (dostęp: 15.09.2023).
- <https://wielunparafialny.grobonet.com> (dostęp: 15.09.2023).
- <https://www.ecmentarze.pl/parafia/skotniki> (dostęp: 15.09.2023).
- <https://www.icmentarze.pl/icmentarze/index.php/info-cmentarz-stobiecko-miejskie> (dostęp: 15.09.2023).
- Żelazko J. (2020), *Naukowiec w służbie konspiracji*, <https://przystanekhistoria.pl/pa2/teksty/66801,Naukowiec-w-sluzbie-konspiracji.html> (dostęp: 15.09.2023).